

LIGET PROGRAM

2022. szeptember

Újpesti Liget Óvoda

1041 Budapest, Rózsaliget köz 1.

Helyi pedagógiai programja

Módosításokkal egységes szerkezetben

TARTALOM

I. BEVEZETŐ	5
JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
II. HELYZETELEMZÉS	5
III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
ÓVODAKÉPÜNK.....	7
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI	8
NEVELÉSI CÉLUNK:.....	8
NEVELÉSI ALAPELVEINK:.....	8
NEVELÉSI FELADATOK:.....	9
Az SNI- gyermekekkel kapcsolatos kiemelt nevelési feladataik.....	9
ÓVODÁBAN MEGVALÓSULÓ-INTEGRÁLT NEVELÉS.....	9
GYERMEKVÉDELMI FELADATAINK.....	11
AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	11
Az egészséges életmód alakításának területei és a fejlesztés tartalma:.....	12
A) EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁSI ALAPELVEK:	12
B) MOZGÁSIGÉNY KIELÉGÍTÉSE, MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, ÖSSZERENDEZETT MOZGÁS FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE	13
C) GONDOZÁS, TESTI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE, SZEMÉLYI HIGIÉNÉ	13
D) TESTI KÉPESSÉGEK FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE, LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, MEGÓVÁSA, BETEGSÉGMEGELŐZÉS	15
E) A BÁNTALMAZÁS, ERŐSZAK MEGELŐZÉSE:	15
G) KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA	16
HAGYOMÁNYAINK.....	18
Az óvodapedagógus feladatai:.....	19
Az anyanyelvi nevelés feltételei.....	20
Az anyanyelvi nevelés megvalósításának módjai.....	20
Az anyanyelvi nevelés tartalma.....	21
A gyermek tevékenységei.....	21
Módszertani alapelvek.....	21
A fejlődés főbb jellemzői.....	21
Kapcsolat más területekkel.....	22
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI ÉS IDŐKERETEI	22
V.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	22
AZ ÓVODA SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE.....	23
V.2 TÁRGYI FELTÉTELEK.....	23
V.3 A NAPIREND.....	24
V.4 A HETIREND.....	25
A tevékenységek heti gyakorisága.....	25

V.5	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	25
	CSALÁD-ÓVODA:.....	26
VI.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	27
	JÁTÉK	27
	A játéktevékenység általános célja.....	28
	Az óvodapedagógus feladatai.....	28
	A játék feltételei	28
	A játéktevékenység tartalma.....	29
	A játék kapcsolatai más területekkel	30
	MOZGÁS	30
	A mozgásfejlesztés általános célja.....	30
	Az óvodapedagógus feladatai:.....	31
	A mozgásfejlesztés megvalósításának módja	33
	Tervezés.....	33
	A mozgásfejlesztés tartalma	33
	Módszertani alapelvek.....	33
	A fejlődés főbb jellemzői	34
	A mozgás kapcsolatai más területekkel	34
	VERSELÉS, MESÉLÉS	35
	ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	37
	Az óvodapedagógus feladatai.....	37
	Az ének-zenei nevelés feltételei	37
	Az ének zenei nevelés megvalósulásának módjai	38
	A gyermek tevékenységei.....	38
	A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	41
	Az ismeretek rendezésének, bővítésének feltételei.....	43
	Az ismeretek rendezésének, bővítésének tartalma.....	44
	A gyermekek tevékenységei:	44
	• megfigyeléseket végeznek folyamatosan és alkalmasszerűen (évszakok, növények, állatok, közlekedési eszközök stb.);	44
	Módszertani alapelvek.....	45
	Az ismeretek bővítésének kapcsolatai más területekkel	46
	MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	47
	A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	47
VII.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	48
	AZ ÓVODÁBAN MARADÓ GYEREKEK	49
	AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK:	49
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	50
1.	SZÁMÚ MELLÉKLETE.....	51
2.	SZÁMÚ MELLÉKLETE.....	54

„ÚGY GYÖNYÖRKÖDJ A FIATALOKBAN, MINT AKIK TÉGED FOLYTATNAK MAJD.
DE NE A MAGAD VÁGYAIT, EMLÉKEIT ÁLMODD ÚJRA BENNÜK: NE KÉNYEZTESD,
NE ÜNNEPELD, NE SZIDD, INKÁBB SZERESD S ÉRDEMÜK SZERINT BECSÜLD MEG
ŐKET, LÉGY OKOS ELLENÁLLÁS, JÓ GÁT, TISZTA MEDER, HOGY NÖVEKEDJENEK,
MINT SÚLY ALATT A PÁLMA, HOGY ÖNEREJÜKKEL TÖRHESSENEK UTAT
MAGUKNAK, S NE NYELJE EL ŐKET LÁPOK ISZAPJA, SIVATAGHOMOK.”

Keresztury Dezső

I. BEVEZETŐ

A bennünket körülvevő világ egyre gyorsabban változik. Érzékelhetjük, hogy a nevelés egyre bonyolultabb társadalmi és gazdasági feltételek között folyik. Megváltoztak az óvodát használók szükségletei, igényei. Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. Az óvodák az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítik el helyi pedagógiai programjukat. Az óvodai nevelésben elkerülhetetlenül összekapcsolódnak a köznevelési és a szociális jellegű feladatok, ez azonban nem jelenti azt, hogy az óvoda alapvetően szociális feladatot látna el. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Az óvodai nevelésnek meghatározó szerepe van a gyermek érdeklődésének a felkeltésében, tanulási képességeinek a megalapozásában, motiváltságának és kreativitásának a fejlesztésében. Fontos szerepe van az óvodai nevelésnek a későbbi tanulási nehézségek mögött rejlő kulturális és nyelvi hátrányok ellensúlyozásában is. Általában szükség van az óvodai és az iskolai nevelés közötti kapcsolódás erősítésére, az ezt elősegítő tartalmi és szervezeti feltételek javítására.

Szükség van a különböző innovatív pedagógiai törekvésekre. Az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

Pedagógiai programunk megvalósítása során figyelembe kell venni a Sajátos Nevelési Igényű gyermek óvodai nevelésének irányelvét is.

Jogszabályi háttér

- ✓ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- ✓ A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- ✓ Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
- ✓ A 32/2012. (V.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséről
- ✓ Az 1997. XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ✓ Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet

II. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk 1983-ban épült Újpest városközpontjában, egy panel lakótelep közepén. A ligetes, fás, játszóterekkel kialakított, csendes sétáló övezetben két óvoda, egy bölcsőde és egy iskola is található. A szomszédos Királykerti óvodával 2011-ben összevonásra kerültünk, így most már a két intézmény, egy vezető irányítása alá tartozik. Az új hivatalos elnevezés Liget Óvoda- Királykerti Tagóvoda lett, mely 2021. augusztus 31-től ismét a fenntartó által eszközölt névváltozásra került sor, így az óvoda neve **Újpesti Liget Óvodára** módosult.

A törvényben előírt objektív feltételekkel rendelkezik óvodánk, melyet a fenntartó biztosít számunkra.

Óvodánk dolgozói komoly szakmai tapasztalatok és képzettség birtokában végzik munkájukat. Általában elmondható, hogy kötődnek az óvodához, büszkéek az eredményeikre.

Az alapító okirat szerint intézményünkben hat csoport működhet 150 fővel. Óvodánkban homogén és vegyes korcsoportok szerveződnek. A csoportlétszámokat a hatályos törvényi előírásoknak megfelelően működtetjük.

Nevelő munkánkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján kidolgozott helyi nevelési program, a „LIGET program” határozza meg, melyet 2016. szeptember 1-től vezettünk be. A program sajátossága, hogy kiemelt szerepe van a mindennapos mozgásnak, mert óvodánk közvetlen környezetében élő gyermekek számára a panellakások nem biztosítanak elegendő mozgáslehetőséget. A mozgáshoz kapcsolódóan részt veszünk az MLSZ Bozsik Intézményi Programban, melyhez tárgyi feltételt az ovisport multifunkcionális pálya nyújt. Tavasztól ősziig ezen a pályán, télen pedig a tornateremben biztosítjuk a helyet a délutáni szabadidős focis elfoglaltságra, melyet az UTE labdarugó szakosztály képzett edzői tartanak. A pálya nem csak focizásra alkalmas, jó időben a mozgásos foglalkozásokat is ott tartjuk, az udvari időben pedig bármikor bemehetnek a gyerekek mozogni pedagógus felügyeletével. Az óvoda udvara az átlagosnál jóval nagyobb. Nagy füves területen játszhatnak a gyerekek. A javításokat és a pótlásokat folyamatosan végezzük önkormányzati, saját költségvetésből és pályázati pénzekből. Így tudtuk az udvar egy kisebb hányadát felújíttatni, műfűvel beboríttatni, mely nagyobb lehetőségeket nyújt a gyermekek számára a mozgáshoz és az udvari játéktevékenységhez.

Az intézmény az esélyegyenlőség és az egyéni bánásmód figyelembevételével minden gyermek számára megfelelő fejlesztést biztosít.

Megfigyelhető tendencia, hogy emelkedik a fejlődés valamely területén lemaradó, az egészség károsodásában szenvedő kisgyermek száma. Egyre több gyermek küzd különböző tanulási és magatartási zavarokkal. Ugyanakkor látható, hogy az értelmi képességek vonatkozásában a mai óvodások között sokkal többen mutatnak kiemelkedő képességeket, mint a korábbi években.

Az etnikai kisebbségekhez tartozó gyerekek száma az óvodánkban alacsony. Integrációjuk az odafigyelő családi nevelés miatt nem jelent külön problémát.

Az intézmény külső-belső kapcsolatrendszere fejlett. Szoros kapcsolatot ápolunk a kerületi óvodákkal és iskolákkal: munkaközösségek, bemutatók és szakmai továbbképzések segítik az együttműködést. A szülőkkel is törekszünk a jó kapcsolat kialakítására a gyermekek érdekében, a segítségnyújtásra számtalan lehetőséget biztosítunk. Arra törekszünk, hogy észrevegyük a családok értékeit. Keressük a családi és az óvodai nevelés kapcsolódó pontjait. A szülők elégedettek az óvodánkkal, szívesen íratják ide gyermekeiket.

Tagóvodánk az alapító okirat szerint szintén hat csoportos, 150 férőhelyes intézmény. A székhely óvodától eltérő helyi program szerint dolgoznak.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekképünk az Alapprogramban meghatározott gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben. A gyermeki személyiség fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteik vannak. A személyiség szabad kibontakozásában meghatározó szerepe van a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek.

Mi nagyon szerencsések vagyunk, hogy tanúi lehetünk a gyerekek fejlődésének, értelmi és érzelmi életük számtalan megnyilvánulásának. Őszinte, számításoktól mentes viselkedésüket nap, mint nap megfigyelhetjük. A gyerekek az óvodában nagyon kötődnek hozzánk. Az életünk részei, s a legtöbbször mi is helyet kapunk az Ő világukban. Minket a gyerekek legbensőbb lényükben érintenek meg. Magukkal ragadnak, elbűvölnek. Olykor megmutatnak valamit magukból, és mi elámulunk. Ilyenkor kérdések sokasága vetődik fel bennünk. Vajon valódi támaszaik vagyunk-e? Elég lehetőséget

teremtettünk-e a fejlődésükhöz? Tudtunk-e igaz válaszokat adni kérdéseikre? Helyesen reagáltunk-e viselkedésükre?

Ezekre a kérdésekre keressük a válaszokat a programunkkal. Tudjuk, hogy több jó megoldás létezik.

ÓVODAKÉPÜNK

Ahhoz, hogy a 3-7 éves gyerekek az óvodai nevelés céljának megfelelően fejlődhessenek, olyan óvodát szeretnénk Újpest városközpontjában, ahol jó gyereknek lenni.

Ahol a családi nevelést kiegészítjük a sajátos pedagógiai tevékenységrendszerünkkel.

Ahol megmarad a kicsik gyerekkora.

Ahol biztonságban, szeretetben, változatos tevékenységgel tölthetik napjaikat.

Ahol biztatásra, támaszra számíthatnak.

Ahol fontos a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, értelmi képességeinek fejlesztése.

Ahol egészséges környezetben nevelődhetnek, testi képességeik fejlődhetnek.

Ahol szabadon játszhatnak, mozoghatnak kedvükre és ahol a játékon keresztül gondoskodunk az emberi értékek közvetítéséről.

Ahol elfogadják máságukat, ahol egymással befogadóak és toleránsak.

Ahol törekszünk az esetlegesen meglévő hátrányok csökkentésére.

Ahol a hazájukat elhagyni kényszerülő, vagy elhagyó családok gyermekeinek az óvodai nevelésében biztosítjuk a mi befogadó közegünkbe való integrálásukat.

Ahol a társas kapcsolataik és a kommunikációs képességeik alakításához mintát kaphatnak.

Ahol életre szóló élményekben lehet részük, és az óvodai éveket pozitív élményként élik meg szüleikkel együtt.

Ahonnán bátran mehetnek iskolába. Ahová bármikor visszatérhetnek.

Hogy hol ez a hely?

„A LIGETBEN”.

Gyermekképünket az alábbiak szerint határozzuk meg:

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekeink sokoldalú személyiségének fejlődését, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelési helyzetek megteremtésével.

Szeretnénk elérni, hogy óvodásaink őrizzék meg mozgásaktivitásukat, mozgásvágyukat. Természetes szükségletként éljék át a megfelelő terhelést jelentő mozgásokat. Állóképességük, összerendezett mozgásuk, téri tájékozódásuk egyéni adottságaiknak és életkori sajátosságaiknak megfelelően fejlődjön.

Bátran, színesen tudjanak beszélni mindenről, ami foglalkoztatja őket. A nem verbális jelekről ne szokjanak le, sőt törekedjenek arra, hogy a beszéd és a nem verbális jelek összhangban legyenek.

Legyenek fogékonyak a művészetekre. Vegyék észre a szépet. Tudjanak gyönyörködni a képzőművészeti, a népművészeti alkotásokban. Az irodalmi művek, elsősorban a mesék és a versek keltsék fel az érdeklődésüket. A zene, a tánc, a báb élménye okozzon örömet számukra. Ezeken a területeken is tevékenykedjenek bátran, próbálkozzanak alkotással.

A természeti és az épített környezetükben tevékenység közben szerezzenek tapasztalatokat, amely tapasztalatok ismeretekké rendeződnek az óvodáskor végére, amely segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A társas kapcsolataikban tanulják meg önmaguk akaratát érvényesíteni, és mások véleményét elfogadni. Legyenek képesek az együttműködésre. Gyakorolják a közösségi élet szokásait.

Természetes kíváncsiságukat őrizték meg.

Közvetetten segítjük, hogy az iskolai közösségben történő beilleszkedésükhöz szükséges személyiségvonások fejlődjenek, erősödjenek az óvodáskor végére.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

NEVELÉSI CÉLUNK:

Az óvodás gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is), aminek eredményeként alkalmasak lesznek az iskolai tanulásra.

Távolabbi célként megfogalmazhatjuk, hogy legyenek otthon a világban, boldoguljanak egyénenként szándékaiknak és a közösségi elvárásoknak megfelelően. Legyenek készek a változásokra, tudják az emberi kapcsolataikat kezelni, törekedjenek az egészséges életvitelre. Tartsák fontosnak a környezetvédelem ügyét, kritikus, környezettudatos látásmód kialakítását. Növeljék, erősítsék önbecsülésüket.

NEVELÉSI ALAPELVEINK:

- A kisgyerek emberi méltóságának, jogainak biztosítása.
- A gyermek személyiségének elfogadása, tisztelete, megbecsülése, szeretete és bizalmának kialakítása.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Az óvodában a legfontosabb személy a gyermek, akit mint fejlődő személyiséget különleges védelem illet meg.
- A gyerekek szükségletei és képességei különbözőek, amely különbözőségeket a felnőttek tiszteletben tartanak.
- Az óvónő modell szerepének megfelelően gondoskodik az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, őszinte érdeklődéssel fordul a gyerekek felé.
- Gondoskodás a gyermekek fejlettségének megfelelő sokszínű tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról. Ezen keresztül a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- Biztosítja a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosság megőrzését, ápolását a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő (migráns) családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítja az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

NEVELÉSI FELADATOK:

Az óvodai nevelés feladata, hogy speciális módszerekkel, tevékenységekkel biztosítsa a gyerekek testi, érzelmi, értelmi anyanyelvi és szociális fejlődését, mely feladatok megvalósulásának eredményeként alkalmassá válnak az iskolai életre.

- Tartsuk tiszteletben a gyerekek emberi méltóságát és jogait.
- Teremtsünk biztonságot nyújtó, elfogadó, szeretetteljes, a családi nevelést tiszteletben tartó légkört.
- Biztosítsunk számukra egészséges környezetet, az egészséges életmód szokásainak gyakorlására ösztönözzük őket.
- Segítsük a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását.
- A szülőket a gyerek fejlődéséről érdemben tájékoztassuk.
- Alap feladatunk a gyerekek szükségleteinek a kielégítése.
- Teremtsük meg a mozgásigényük kielégítésének feltételeit.
- Teremtsünk lehetőséget arra, hogy találkozhassanak művészeti alkotásokkal. Pl. képzőművészeti népművészeti alkotásokkal, irodalmi művekkel, zenével, tánccal.
- Használjunk ki minden lehetőséget arra, hogy a természeti és az épített környezetünkben tevékenység közben szerezhessenek minél több tapasztalatot.
- Alkalmazzuk az egyéni bánásmód elvét, differenciált feladatadással juttassuk a gyerekeket sikerélményhez.
- Tegyük lehetővé, hogy gyakorolhassák a közösségi élet szokásait.
- Biztosítsunk az óvodai neveléshez esztétikus személyi és tárgyi környezetet.
- Értjük el, hogy bizalommal, bátran forduljanak az óvoda minden dolgozójához, ha problémájuk vagy mondanivalójuk van.
- Törekedjünk arra, hogy az óvodáskor végére a színházi előadás, a zenei programok alatti viselkedési szabályokat elsajátítsák.
- Értjük el - elsősorban személyes példaadással -, hogy az alapvető viselkedési szabályokat természetesen alkalmazzák a felnőttekkel és a gyerekekkel való kapcsolataikban.
- Tudatosítsuk a gyerekekben, hogy az óvodánk Újpesten van. Újpest, a mi kerületünk Magyarország fővárosának, Budapestnek a része.

Az SNI- gyermekekkel kapcsolatos kiemelt nevelési feladataik

ÓVODÁBAN MEGVALÓSULÓ-INTEGRÁLT NEVELÉS

A sajátos nevelési szükséglet egy tág elnevezés, széles populációra terjed ki. A megsegítés szükséges lehet hátrányos helyzet, születési determináció, vagy részképesség zavar miatt. Nem a képességek hiányára, hanem a teendőkre összpontosítunk.

Óvodai nevelő munkánk során figyelemmel kell lennünk arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a fejlesztésének mértékét, fogyatékoságának és egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyossága határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleg társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Óvodai nevelésünk során megvalósuló integrált fejlesztésben:

- figyelembe vesszük a pedagógiai programban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális tevékenység megvalósítását,
- gondot fordítunk, arra hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányai leküzdéséhez,
- befogadó óvodánk támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken.

Folyamatszabályozás

Egyéni fejlesztési terv elkészítése, megvalósítása.

Fejlesztés dokumentálása:

- egyéni fejlődési napló vezetése,
- megfigyelések tapasztalatainak, javaslatoknak összegzése,
- a gyermek munkáiból portfólió készítése,
- személyiséglap vezetése,
- értékelési eredmények a fejlődési jellemzők alapján szükséges kontroll elvégzésének kezdeményezése,
- beiskolázási javaslat kialakítása.

Gyógypedagógiai segítségnyújtás:

- a szükséges gyógypedagógus biztosítása, fenntartó közreműködésével

Általános feladatok:

- a napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek az SNI gyermekek felzárkóztatását segítik elő,
- segítsük a gyermek csoportba illeszkedését,
- az ép funkciók bevonása a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása,
- egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése,
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósításához,
- a fejlesztési munkát a logopédus és pszichológus is segíti.

GYERMEKVÉDELMI FELADATAINK

Az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdették ki hazánkban a Gyermek Jogairól szóló, 1989-es New Yorki Egyezményt, amelynek rendelkezéseit 1991. november 6.-tól kell alkalmazni. Az ebben a törvényben megfogalmazott jogok megilletik az óvodás gyermekeket. Ezek közül kiemeljük az alábbiakat:

A gyermek jogai elsőbbséget élveznek a felnőttekével szemben.

Minden gyereknek joga van koránál fogva olyan védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi, erkölcsi és társadalmi fejlődését biztosítja.

Hazánkban A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. törvény 1997. november 1.-jén lépett hatályba. E törvény deklarálja a gyermekek jogait, miszerint az óvodás gyermeknek joga, hogy nevelési intézményben biztonságos és egészséges környezetben neveljék, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

Továbbá joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő inkluzív, befogadó nevelésben részesüljön.

Személyiségi jogait, különösen a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi és magánélethez való jogát az óvoda tartsa tiszteletben. E jogának gyakorlása azonban másokat nem korlátozhat, nem veszélyeztetheti a saját, társai és az óvodai dolgozók egészségét, testi épségét.

Az óvodai gyermekvédelmi munkát az óvodavezető irányításával a gyermekvédelmi felelős végzi. Az óvodapedagógusok feltérképezik a gyerekek fejlődését veszélyeztető okokat. Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására. Szükség esetén a gyerekek érdekében intézkedést kezdeményezünk. Amennyiben kell, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal. A nevelési tanácsadó, a családsegítő munkatársainak segítségét a szülők számára felajánljuk, szükség szerint mi magunk is igénybe vesszük.

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata, hogy speciális módszerekkel, tevékenységekkel biztosítsa a gyerekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését, érzelmi, értelmi anyanyelvi és szociális fejlődését, mely feladatok megvalósulásának eredményeként alkalmassá válnak az iskolai életre.

Általános feladat:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakításának célja:

Az egészséges életre nevelés az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés.

Az egészség védelme a 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságok figyelembe vételével, a gondozási tevékenységgel, a mozgásigény kielégítésével történik.

Az egészséges életmód alakításának területei és a fejlesztés tartalma:

Az egészségfejlesztés területén nevelési feladataink:

- a) egészséges táplálkozás, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen-zsirtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- b) mozgásigény kielégítése, mindennapos testnevelés, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- c) gondozás, testi szükségletek kielégítése, személyi higiéné,
- d) testi képességek fejlődésének segítése, lelki egészség fejlesztése, megóvása, betegségmegelőzés,
- e) a bántalmazás, erőszak megelőzése,
- f) baleset megelőzés, biztonságos környezet biztosítása, egészségvédelem,
- g) környezettudatos magatartás megalapozása, például:
szелеktiv papírgyűjtők kihelyezése a csoportokba, flakonok-kartonok újrahasznosítása, víztakarékosságra intés mosdóhasználat során, kirándulások alkalmával a gyerekek figyelmének felhívása környezetünk megóvása érdekében.

A) EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁSI ALAPELVEK:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés szolgálja. Az óvodás gyermek napjának nagy részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda és a pedagógusok feladatai a helyzet javításáért:

- Az étkezésekhez kulturált körülményeket biztosítunk (esztétikus terítés).
- Életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően a kanál, villa, kés helyes használatát megismertetjük, gyakoroltatjuk.
- Az új ízeket megkedveltetjük, melynek érdekében arra biztatjuk a gyermekeket, hogy minden ételt kóstoljanak meg.
- Biztosítjuk a folyamatos folyadékpótlást.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék allergiás gyermekek diétájára (az étkeztető vagy a család biztosítja).
- Nagy hangsúlyt fektetünk a helyes és egészséges táplálkozásra, ehhez a szülők is segítséget nyújtanak a mindennapi gyümölcsök, zöldségek biztosításával. A gyermekeket megismertetjük a

gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. (játékos kóstonok, saláták készítése, piaclátogatások, stb.) Az eltérő táplálék igényt tiszteletben tartjuk, törekszünk a szélsőségek csökkentésére, a különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.

- Az önálló tízorai és uzsonna elkészítésének lehetőségével fokozzuk a gyerekek étkezési kedvét, biztosítjuk a jó hangulatot.
- Étkezések alatt a kulturált étkezési szokások elsajátíttatása és gyakoroltatása a feladatunk.

B) MOZGÁSIGÉNY KIELÉGÍTÉSE, MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, ÖSSZERENDEZETT MOZGÁS FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgását, a testi képességek fejlődését, az életkorra jellemző óriási mozgásigény kielégítését nagyban elősegíti óvodánk tágas, zöld udvara, jól felszerelt tornaterme. Mivel óvodánk lakótelepi környezetben épült, így az itt élő gyerekek szabadban történő tevékenységeinek kiemelten fontos helyszíne az óvoda udvara.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Edzési lehetőség biztosítása a levegő, napfény kihasználásával.
- Az óvodapedagógusok változatos napi és heti rendben biztosítják a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Mindennap kötelező mozgástevékenységet szerveznek (tornaszobában vagy udvaron, esetleg öltözőben). Megtervezik a helyet, időt, a mozgás anyagát fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően 2-3 órát biztosítanak a levegőn való tartózkodásra. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építik, ügyelve arra, hogy a gyerekeket megvédjék az erős napsugárzás hatásaitól.

C) GONDOZÁS, TESTI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE, SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A tiszta környezet biztosítása az óvoda valamennyi dolgozójának feladata. A mosdók berendezése a gyerekek méretéhez igazodik. A WC-t diszkrét feltételek mellett használhatják a gyerekek. A tisztálkodáshoz szükséges eszközök mindenkor biztosítva vannak a gyermekek részére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére, a testi szükségletek kielégítésére.
- A tisztálkodási folyamat során megismerteti a helyes sorrendet és technikát.

- Az egészségügyi szokások terén fokozatosan alakítja az önállóságot.
- A tisztaság alapvető fontosságát, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben.

Öltözködés:

Az öltözőkben minden gyerek számára saját, jellel ellátott polcok, fogasok állnak rendelkezésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson elegendő időt, és szükség szerint nyújtson segítséget az öltözködésben, és a ruházat elhelyezésében.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és az öltözködés között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- Felhívja a szülők figyelmét a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására. pl: váltóruhák, és megfelelő méretű cipők.
- A ruhák fel és levételének helyes sorrendjét ismerteti, gyakoroltatja.
- Figyelmet fordít arra, hogy a gyermekek egész nap gondozottak legyenek.

Pihenés:

Az óvodás korban minden gyereknek szüksége van pihenésre, hiszen így fejlődik megfelelően az idegrendszerük, dolgozzák fel a délelőtti történeteket. Pihenésre ebéd után a csoportszobában kerül sor. A kevés alvásiigénnyel bíró gyerekeknek lehetőséget biztosítunk a csendes tevékenységre, amennyiben szükséges fejlesztésre az ébresztőig.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a nyugodt pihenés feltételeit, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban),
- a gyermekek elalvását segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- A pihenés időtartamát, a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

D) TESTI KÉPESSÉGEK FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE, LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, MEGÓVÁSA, BETEGSÉGMEGELŐZÉS

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. A lelki egészség megóvását a nyugodt, derűs, elfogadó és befogadó légkör segíti.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Meghallgatja a gyermekek problémáit.
- Pozitív hozzáállással biztosítja a szeretetteljes és biztonságot nyújtó légkört.
- A konfliktusok kezelésénél toleranciára, empátiára törekszik.
- Biztosítja a mindennapi mozgáshoz szükséges helyet és időt, a gyermekek mozgásának fejlődéséhez. Ennek megvalósításához felhasználja az intézményben meglévő tornaszereket és a tornatermet.

E) A BÁNTALMAZÁS, ERŐSZAK MEGELŐZÉSE:

A pedagógus felelőssége a felismerés és a jelzés.

Megfelelő szakemberek bevonása és a velük való együttműködés a gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok megvalósítása érdekében.

F) BALESETMEGELŐZÉS, BIZTONSÁGOS KÖRNYEZET BIZTOSÍTÁSA, EGÉSZSÉGVÉDELEM

Fontos a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása. Az óvoda valamennyi dolgozója a balesetveszély elkerülése érdekében a gyerekek által használt eszközöket fokozott figyelemmel kezeli, szükség esetén kezdeményezik azok javítását, cseréjét.

Alapelvek: Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendővel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés, tolerancia. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer), milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képpolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekekkel a foglalkozások és kirándulás előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat:

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az óvoda házirendje határozza meg azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a logopédiai szobában található. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Olyan szokásokat alakítunk ki a gyermekekben melyek hozzásegítik őket egészségüknek védelmére, edzésére, óvására, megőrzésére.

G) KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű. Olyan magatartásminták, életviteli szokások alakítása a gyermekeknek, mely áthatja az óvodai élet egészét, nem korlátozódik egy-egy tevékenységre.

Arra kell törekedni, hogy az óvodában töltött évek alatt saját tapasztalatokat, élményeket gyűjtsenek a természeti és épített környezettel kapcsolatban. A nevelőmunka folyamatába be kell építeni a környezetünkkel kapcsolatos szempontokat is, melynek segítségével alapot adunk a későbbi intézményi környezettudatos neveléshez. Az óvodai szobákba, a természetsarokba becsempésszük a természet kicsiny darabjait. Növényeket csíráztatunk, hajtatunk.

A fenntarthatóságra nevelés szempontjából a környezettudatos magatartás kialakítása, megalapozása a cél. Ennek érdekében kiemelt tevékenységünk az újrahasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés helyi megvalósítása, a takarékosság és a természetvédelem. Ösztönözzük, támogatjuk a gyermekek élményszerű tapasztalatszerzését /kirándulások szervezése nemzeti parkokba, bemutató helyekre, múzeumokba, állatkertbe, arborétumokba, közeli parkokba/.

Arra törekszünk, hogy óvodánk minden dolgozója közvetítse a környezettudatosság szellemiségét, és magatartásával pozitív mintát nyújtson gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmek a külvilág tárgyaihoz, jelenségeihez és az önmagunkhoz való szubjektív viszonyulást jelenítik meg. Az alapérzelmek, az érdeklődés, az öröm, a meglepetés, a szomorúság, a harag, az undor, a megvetés, a szégyen valamint a félelem minden kultúrában megtalálhatók, és azokat az emberek kultúrájától függetlenül azonosítani is képesek.

Az óvodás gyerekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Fontos, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Ebben a korban az érzelmek gyors lefolyásúak, változékonyak, affektus-szerűek. Az érzelmek feletti viszonylagos uralom az iskolaérettség egyik mutatója.

Célunk, hogy a gyerekek fokozatosan jussanak el az önérvényesítő magatartástól a kezdeményező, együttműködő szociális magatartás, viselkedés szintjére.

Alapelvünk, hogy türelmes, elfogadó óvónői attitűddel segítsük a gyermekek csoportba való beilleszkedését, valamint a gyengébbek, a sajátos törődést igénylők és a hátrányos helyzetű gyerekek közösségi magatartásának, érzelmi életének fejlesztését.

Feladataink:

- Biztosítsunk az óvodában derűs, kiegyensúlyozott, a családi nevelést tiszteletben tartó szeretetteljes légkört.
- Ügyeljünk arra, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, engedjünk teret önkifejező törekvéseinek.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyújtunk mintát, erre neveljük a gyerekeket is. Nevelésünk segítse elő annak megértését, hogy az emberek különböznek egymástól. Nevelőmunkánkkal elősegítjük, hogy a különböző szociális háttérből érkező gyermekek is megtalálják helyüket a csoportban.
- Tartsuk tiszteletben a gyerekek emberi méltóságát és jogait.
- Segítsük a közösségen belül az egymás megbecsülését, az egymás iránti bizalom kialakulását, melyben példa az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Pozitív példák állításával megerősítjük a helyes gyermeki viselkedési normákat.
- A természetes társas szükségletekhez, a közösségi élet alakulásához nyújtunk mintát, segítséget. Megerősítjük azokat a pozitív érzelmi hatásokat, melyek segítik a csoporthoz való kötődés kialakulását, a csoportnormák elfogadását.
- Segítsük elő az erkölcsi tulajdonságok, például: együttérzés, figyelmesség, önzetlenség fejlődését, valamint az akarati tulajdonságok, például: önállóság, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat alakítását a szokás és normarendszer megalapozásával. A társadalmilag elfogadott szokások alapjainak lerakásával segítjük a szocializációs folyamat alakulását, fejlődését.
- A gyermek nyitottságára építve segítsük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- Törekszünk a különböző konfliktuskezelési technikák elsajátíttatására pl. meggyőzés, megbeszélés, elterelés.
- Megismertetjük a gyermekek szűkebb és tágabb környezetét, melyben otthonra találnak, s melyhez érzelmileg is kötődnek. A szülőföldhöz való kötődés alapja elsősorban a család szociális és kulturális hovatartozása, amely hatással van a nemzeti identitástudat alakulására. A néphagyományok őrzésével, ezek megismertetésével, a népmesék, népi mondókák, játékok gyakorlásával, az ünnepek megtartásával érzelmi hatástöbbletet adunk nekik nevelésünk sajátos eszközrendszerével.
- Kiemelt feladatunk a március 15-ei nemzeti ünnep változatos óvodai módszerekkel történő megünneplése, mely a hazafias nevelés szempontjából fontos állomás.
- Feladatunknak tekintjük, hogy keressünk olyan külhoni magyar óvodát, akik nyitottak a kapcsolatfelvételre. Amennyiben lehetőségeink engedik, személyes találkozók, kirándulások szervezésével igyekszünk egymás szakmai életét, eredményeit, nehézségeit megismerni.

HAGYOMÁNYAINK

Közösségformáló programokat, hagyományokat teremtünk, melyek ápolásakor arra törekszünk, hogy ezek az alkalmak is a nevelési feladataink megvalósulását szolgálják és a kultúraátadás eszközei legyenek, valamint erősítik a közösséghez, az óvodához való tartozás érzését.

A gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományaink:

- Közös megemlékezés a gyerekek születésnapján és/vagy névnapján
- Ajándékkészítés a búcsúzó óvodások számára

Óvodai ünnepélyek, megemlékezések:

- Márton napi - Őszi vásár
- Mikulás
- Karácsony (szülőkkel), karácsonyi koncert
- Könyvhét
- Farsang, farsangi délután a szülőkkel
- Március 15. (nemzeti ünnep)
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermekhét /kőlyökpark, ugráló vár, kincsvadászat, fagyizás, stb./
- Kirándulások
- Kihívás napja, Apák napja
- Nagycsoportosok búcsúztatója
- Óvodai színházi előadások, bábjátékok
- Alkotó délutánok, nyílt napok
- Természeti ünnepek (Állatok napja, Föld napja, Víz, Madarak-fák napja)
- Bölcsődei gondozó nénik meghívása a kiscsoportba

Óvodán kívüli rendezvényeken is részt veszünk a középsős és nagycsoportos gyerekeinkkel. Lehetőségeinket figyelembe véve ellátogatunk az Újpesti Gyermek és Ifjúsági Házba előadásokra, kiállításokra. A könyvtárban a nagyok évente külön foglalkozáson vesznek részt.

Igyekszünk megtartani az egyensúlyt az óvodán kívüli programok és a nyugodt, ám tevékenységben gazdag, óvodai élet között. A helyes arány eltalálásához szükséges a tudatos nevelői tevékenység, amelynek a színvonala nagymértékben függ az óvónő szaktudásától és empátiás képességétől.

A nyilvános ünnepélyek közé tartozik a karácsony és az iskolába menő nagyok búcsúztató napja, amit május végén a szülőkkel egyeztetett időpontban tartunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész napunkat, az óvodai élet minden területén, valamennyi tevékenységi forma keretében megtalálható. Fejlesztésünk a gyerekek életkori sajátosságaihoz, természetes szükségleteihez, előzetes élményeihez és tapasztalataihoz alkalmazkodik. Az anyanyelv fejlesztése a beszélő környezettel, a helyes mintaadással és szabályközvetítéssel a nevelőtevékenység egészében jelen van. A beszédet nem örököljük, hanem szüleinktől, illetve gyerekkori környezetünktől tanuljuk. Úgy beszélünk, ahogy velünk beszéltek az első négy-öt évben. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. Az iskolaérettség szempontjából különösen fontos, mivel az iskolai megismerés már feltételezi a verbális műveltségét.

Az anyanyelvi nevelés általános célja:

A gyermek helyesen használja anyanyelvét mind tartalmi, mind formai szempontból. Tanulja meg a kommunikációs szerepeket, azokat a megfelelő situációban alkalmazni tudja. Őrizze meg beszédkedvét. Anyanyelve segítségével képes legyen szükségleteit, érzéseit, gondolatait kifejezni, képes legyen esztétikai élmény átélésére. Váljon alkalmassá ismeretei gyarapítására, újabb ingerek befogadására, tapasztalatok szerzésére. Az anyanyelvi eszközök segítsék a társas kapcsolatok alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Helyes mintaadással, szabályközvetítéssel ösztönözze a gyermeket az anyanyelv ismeretére, a helyes kommunikációra.
- Gazdagítsa a gyermek szókincsét az ismereteire, érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira építve.
- A mese adta lehetőségeket kihasználva járuljon hozzá a gyermek verbális fejlődéséhez.
- Teremtse minél több beszédre készítő helyzetet, érje el, hogy a gyermek szívesen, örömmel, bátran kommunikáljon társaival és a felnőttekkel mindenről, ami foglalkoztatja őket.
- Törekedjen arra, hogy a gyerekek mondanivalóját türelmesen meghallgassa, kérdéseikre életkoruknak megfelelően igaz választ adjon.
- Igyekezzen a családokat minél jobban megismerni, velük együttműködni.
- Ismerje fel a beszédhibákat, indirekt módon való javításukra fordítson gondot.
- A logopédussal tartson munkakapcsolatot, folyamatosan tájékozódjon a logopédiai foglalkozásban részesülő gyerekek fejlődéséről.
- A mondanivaló alátámasztására, erősítésére használja a nem verbális jeleket (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák), és arra ösztönözze a gyerekeket, hogy ők is használják azokat.
- Fejlessze a gyerekek utánzó-készségét.
- Fordítson nagyobb figyelmet a nyelvileg hátrányos, ingerszegény családi környezetben nevelődő gyerekek beszédének fejlesztésére.
- Biztosítson lehetőséget a kreativitásra, önállóságra.

Az anyanyelvi nevelés feltételei

Az anyanyelvi nevelés szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Az óvónői beszéd, a gyermeki beszéd, a beszélgetés minden óvodai tevékenység kísérője. Azt azonban, hogy mikor milyen feladat kapjon nagyobb hangsúlyt, azt az óvónő tervezi, és tudatosan végzi az azzal kapcsolatos feladatait. A spontán kínálkozó alkalmakat is használja ki. Ehhez szükséges a gyermek fejlettségi szintjének ismerete - a gyermek tapasztalatai, élményei, az óvónői repertoár valamint a türelmes magatartás, az oldott légkör.

Hely

Az anyanyelvi nevelés helye változó. A csoportszoba, a logopédiai szoba, a tornaterem, valamint a mosdó, az öltöző és az udvar számtalan lehetőséget kínál a fejlesztésre.

Idő

Az anyanyelvi nevelés a napi óvodai élet valamennyi tevékenysége során megvalósul, megvalósulhat. Így a gondozás, a játék, a munka jellegű tevékenység során ugyanúgy, mint a spontán és szervezett tevékenységekben.

Eszköz

Alapja az élő szó. Az anyanyelvi nevelés közvetett eszköze lehet bármilyen tárgy, kép, játékeszköz. Különleges szerepe van a bábnek. A báb kedvéért a zárkózott, nehezen beszélő gyerek is megszólal. Ha báb mögé bújhat, legrejtettebb titkait, örömeit, vágyait, szorongásait is bátrabban megfogalmazza.

Az anyanyelvi nevelés megvalósításának módjai

- a beszélgetés;
- az irodalmi művek közvetítése;
- a játékos, ritmikus mozgással egybekötött mondókák, versek;
- az anyanyelvi játékok szervezése;

A tervben szerepelnek mesék, mondókák, versek, anyanyelvi játékok, amelyek az egész nap folyamán kezdeményezhetők a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Az óvodapedagógusok a csoport aktuális fejlettségének megfelelő bábjátékok, mesedramatizálások, ovis színházi előadások, óvodai rendezvények szervezésével élményekhez juttatják a gyerekeket. Ezekben az alkalmakon a gyerekek mintát kaphatnak a kifejező, esztétikai élményt is nyújtani tudó kommunikációra.

Tervezés

A tervezés tárgyát a nyelvfejlesztés részegységei: a hallásfejlesztés, a hallásdifferenciálás, a beszédértés, a helyes kiejtés és a szókincs fejlesztése képezik. Ezeket a feladatokat játékosan kapcsoljuk a különböző óvodai tevékenységekhez.

Az anyanyelvi nevelés tartalma

A beszélgetés az anyanyelvi játékok és az irodalmi művek alkalmat adnak arra, hogy a gyerekek meghallják, megfigyelhessék, gyakorolják a hangadást, a helyes légzést, a helyes kiejtést, a magyar nyelvnek megfelelő hangsúlyozást, hanglejtést, a ritmust és a rímeket.

A mindennapos mondókázás, verselés, mesélés során megfigyelik, megjegyzik a népmesei szófordulatokat, kifejezéseket, amelyek gyakori ismétlése során átélhetik a ráismerés örömét, bővül szókincsük, alakul mondatalkotásuk.

A gyermek tevékenységei

- játszanak anyanyelvi játékokat;
- használják a bábót, mint eszközt;
- mondókáznak, verselgetnek, mesélnek;
- beszélnek, kérdeznek, használják a metakommunikációs eszközöket. Gyakorolják a kommunikációs szerepeket (adó-vevő), meghallgatják a felnőtteket, meghallgatják egymást;
- az ismert meséket el tudják játszani;
- fejlesztő, játékos logopédiai órákon vesznek részt.

Módszertani alapelvek

- Bármilyen sok az érzéki tapasztalás, belőlük csak akkor lesz tudás, ha a szemléleti képekhez rendre hozzákapcsolódnak a 2. jelzőrendszer megfelelő szimbólumai az anyanyelv szavai, kifejezései.
- Az egyéni különbségek elfogadása.
- Az egyénre szabott fejlesztés elve.
- A beszéd együtt fejlődik az egész pszichikummal, de főként a gondolkodással és a szocializációval.
- A mese, a vers, az anyanyelvi játék, a bábjáték igazodjék a gyerekek életkori sajátosságaihoz és aktuális fejlettségi szintjéhez.

A fejlődés főbb jellemzői

- Szívesen beszélnek önmagukról, élményeikről.
- Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak, személyek nevét. Gondolataikat összefüggően, esetleg nyelvi hibákkal fejezik ki.
- Hallásuk differenciált, hangsúlyozásuk esetleges.
- Bátran, szívesen beszélnek.
- Jellemző a „Miért?” kérdések sora.
- A megismert szavakat, szófordulatokat értik, alkotó módon használják. Gondolataikat érthetően, összefüggően fejezik ki.
- Gyakori ismétléssel „egyik szót a másikba öltik”.
- Szívesen beszélgetnek egymással, érdeklődnek a társaik mondanivalója iránt.
- A beszédük szerves részévé válik a humor.
- A hangsúlyt és a hanglejtést gyakorta jól alkalmazzák.

- Alkotó módon használják a megismert szavakat, szófordulatokat. Mondanivalójukat érthetően és folyamatosan ki tudják fejteni.
- Figyelmesen meghallgatják a felnőtteket és társaikat, közléseiket megértik.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a különböző mondatfajtaikat.
- Aдекват módon alkalmazzák a nem verbális kommunikációs eszközöket. A közlések alapján pontosan tevékenykednek.

Kapcsolat más területekkel

Az anyanyelvi nevelés minden óvodai tevékenységhez kapcsolódik, velük összefonódik. Az egyes területeken megmutatkozó fejlődés a beszédfejlődésre is pozitív hatással van. A nap bármely szakában átélt élmény, vagy tapasztalat a nyelvi fejlődés forrása lehet. A hatások, élmények által fejlődik gondolkodásuk, beszédképességük.

A beszédproblémával küzdő gyermekek nyelvi megsegítését a logopédussal közösen végezzük. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

Amennyiben szükséges a nevelési tanácsadó pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki megvizsgálja az érintett gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódról és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Beszéd fogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a tevékenységhez kapcsolódó szókincs kialakítására, kommunikációs helyzetek fejlesztő kihasználására. Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a mentális és testi komfortérzet optimális megteremtése kiemelten fontos, megfelelő egyéni megsegítéssel.

Az értelmi nevelés feladata az értelmi képességek, az érzékelés, az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a képzelet, a gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.

Spontán és szervezett tevékenységekkel bővítjük az ismereteiket, melyekkel képzeletüket, kreativitásukat és problémamegoldó képességeiket fejlesztjük.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI ÉS IDŐKERETEI

V.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodánkban dolgozó **óvodapedagógusok** vegyes életkorúak. Az idősebb kollégák szívesen átadják tapasztalataikat a pályakezdőknek. Valamennyi óvónőnk elkötelezett pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Személyisége modell, minta a gyermekek számára. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Rendszeresen és aktívan bekapcsolódnak a kerületi és a fővárosi továbbképzésekbe.

A nevelő munkát közvetlenül segítő munkatársak: az óvodatitkár, a dajkák, és a pedagógiai asszisztensek. Az asszisztensek munkája ma már nélkülözhetetlen az integrációs feladatok ellátásában. A dajkák többsége több éve dolgozik nálunk. Velük kapcsolatban is elmondható, hogy szeretik az óvodánkat.

Eredményes nevelőmunkánkhoz szükséges az Ő segítőkész munkájuk. Az óvodai mindennapokban lehet rájuk számítani, minden körülmények között helyt állnak.

Az óvodatitkár végzi az óvoda működésével kapcsolatos mindennapi adminisztrációs feladatokat, és segíti az óvodapedagógusok dokumentációval kapcsolatos munkáját.

Az óvodapedagógusi tevékenység eredményességét a nem pedagógus munkakörben alkalmazottak összehangolt munkája is segíti.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek segítségével történik.

AZ ÓVODA SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

Az óvodai csoportjainkban okleveles óvodapedagógusok heti váltásban látják el nevelési feladataikat. A vezető-helyettesi munkát egy óvónő, a gyermekvédelmi teendőket szintén egy óvónő végzi. A felelősrendszer az SZMSZ-ben meghatározott módon működik.

V.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodánk **épületét** több mint három évtizede építették. Jelenleg hat csoportszobával és egy jól felszerelt tornateremmel működik intézményünk. A gondos, folyamatos karbantartás ellenére az elhasználódás jelei már érzékelhetők. A tető felújítását és a világítás korszerűsítését 1997-ben, a gyermekmosdók teljes felújítását 2002-ben, 2003-ban és 2004-ben végeztette el a fenntartónk. A nyílászárók cseréje is megtörtént.

2008-ban a konyha burkolatát és vízcső-hálózatát cserélték. 2015-ig a terasz felüli falszerkezeteket, radiátorokat és ablakokat kicserélték. 2015-ben az intézmény főbejárata teljes mértékben felújításra került.

Az óvoda **udvara az** átlagosnál jóval nagyobb. A régi fák megmaradtak és újakat is ültettünk. Nagy füves területen játszhatnak a gyerekek. Néhány éve a Bozsik-program keretében műfüves focipálya épült az udvaron. A fenntartó jóvoltából több éve kapunk az uniós szabványoknak megfelelő udvari játékokat. A javításokat és a pótlásokat folyamatosan végezzük önkormányzati, alapítványi, illetve saját költségvetésből és pályázati pénzekből.

Tekintettel arra, hogy a kertünk feltöltött építési terület volt, folyamatosan hiányzik a jó minőségű termőföld.

Az óvoda **berendezési és felszerelési tárgyai** a törvényben **előírtaknak** megfelelnek. Méretük, alakjuk biztonságos, szolgálja a gyermekek egészségének megőrzését, fejlődését.

A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak. Fejlesztésünk, bővítésük folyamatosan történik.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az itt dolgozó munkatársaknak, valamint a helyiségek kialakításával lehetőséget nyújt a szülők fogadására.

V.3 A NAPIREND

- A gyerekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, olykor párhuzamosan végzett tevékenységek megszervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot adnak a gyerekeknek.
- A napirend kialakításakor az óvoda épületi adottságait, a helyi szokásokat és a gyermekek egyéni szükségleteit vegyék figyelembe az óvodapedagógusok.
- Jellemezi a folyamatosság, a rugalmasság.
- A napirend főbb kereteit a gyerekek biztonságérzete, tájékozódása, a szokások kialakulása érdekében be kell tartani.
- Az egyes csoportok napirendje legyen összhangban a szomszédos csoport napirendjével. A kisgyerek akkor érkezzen az óvodába, amikor az a család számára a legmegfelelőbb.
- A napirendben a gondozás mellett a legtöbb időt a gyerekek legfőbb tevékenysége a szabad játék kapja.
- A napirend rugalmasan alkalmazkodik az adott időjáráshoz is.
- A nyári napirend eltér a többi évszak napirendjétől abban, hogy nyáron a legnagyobb hangsúlyt a gondozás kiemelt feladatai, az udvari élet megszervezése és a nyári szokás- és szabályrendszer kialakítása kapja.

Az itt jelölt időtartamok a keretjelleget határozzák meg, a csoportok a napirendjüket folyamatosan és rugalmasan szervezik, igazodva a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez.

NAPIREND szeptember 1. – május 31.	
IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG
6-tól – 10. ³⁰ -ig	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek
10. ³⁰ -tól – 12. ³⁰ -ig	Udvari játék, levegőzés öltözködés, testápolás, ebéd
12. ³⁰ -tól – 14. ⁴⁵ -ig	Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14. ⁴⁵ -tól – 17. ⁰⁰ -ig	Párhuzamosan tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek

Tevékenységszervező formák

A tevékenységek szervezeti formája tervezetten szervezett és/vagy spontán tevékenység. Bármelyik forma alkalmazásakor törekednek az óvodapedagógusok arra, hogy a gyerekek önmaguk tapasztalják meg a környező világot, és támaszkodnak a gyerekek aktivitására.

Mindhárom korcsoportban tervezetten szervezett tevékenység a testnevelés. A mozgásos tevékenység időtartama a testnevelési játékok miatt eltér a többi tevékenység időtartamától.

V.4 A HETIREND

- A hetirend kialakítása az adott gyermekcsoport óvodapedagógusainak a feladata.
- A nevelési év kezdetén a szomszédos csoporttal összehangoltan készül.
- Céltudatosan tervezünk a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve. A tevékenységi területekre kidolgozott éves tervre alapozva. Az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódnak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyül, bővül.

A tevékenységek heti gyakorisága

A heti tervezetten szervezett és/vagy kötetlen tevékenységek számát tartalmazza az alábbi táblázat. Az egyes tevékenységek számát az óvónő a gyerekek igényeihez és a fejlesztési célokhoz igazíthatja. A tervezett tevékenységek mellett az óvónők használjanak ki minden lehetőséget arra, hogy a gyerekek érdeklődését, kíváncsiságát kielégítsék, a gyerekeket élményekhez juttassák.

Ahhoz, hogy a spontán helyzeteket optimálisan ki tudjuk használni, feltétlenül szükséges a gyermekcsoport életkori sajátosságához és aktuális fejlettségi szintjéhez, valamint az egyes gyermek egyéniségéhez, képességéhez, érdeklődéséhez igazodó óvónői repertoár.

Az óvodai nevelés írásos dokumentumai:

- nevelési tervek (félévente)
- a nevelési tervek értékelése
- szokás-és szabályrendszer tervezése
- napirend, heti rend tervezése
- heti tervek tervezése
- egyéni fejlesztési tervek
- a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentumok

V.5 AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A fejlődés útja, a pszichikus funkciók fejlődése titokzatos. Minden apró jelre figyelniük kell, hogy a kisgyerek számára valódi támaszt, segítséget tudjunk nyújtani. Ebben a munkában mindannyian, akik gyermekekkel foglalkozunk – szülők, óvodapedagógusok, pszichológusok, logopédusok, tanítók – egyaránt érdekeltek vagyunk. Ez az alapelv határozza meg a kapcsolataink formáit, minőségét.

Kapcsolatainkban törekedjünk a toleráns, kölcsönös tiszteletben tartás elvei szerint eljárni.

CSALÁD-ÓVODA:

Óvodánkban a család-óvoda kapcsolat jól kialakult, a hagyományos formákban valósul meg. A gyermek fejlődését szolgálja a családdal való szoros együttműködés.

Feladataink:

- a kisgyereket a családjával együtt fogadjuk el,
- érdeklődéssel fordulunk a családok felé,
- a szülőket egyenrangú nevelőtársnak fogadjuk el,
- figyelünk a családok értékeire,
- kéréseiket megfontoljuk, és ha nem sérti a másokét, akkor teljesítjük azokat,
- törekszünk arra, hogy a szülőket és a gyerekeket egymás felé fordítsuk,
- a tartalmas együttműködést célozzuk,
- szülői értekezleteket és fogadó órákat tartunk,
- közös programokat szervezünk a családokkal.

EGYÉB KAPCSOLATAINK:

Fenntartó

Az óvoda működtetésében a legfontosabb partnerünk a fenntartó önkormányzat. Kapcsolatunkra a tárgyyszerűség és a korrektség a jellemző, a működéshez szükséges tárgyi és anyagi feltételeket biztosítják számunkra.

FPSZ IV. kerületi Tagintézménye (nevelési tanácsadó)

A nevelési tanácsadó, mint pedagógiai szakszolgálat az intézményi nevelésünket segíti, a valamilyen fejlődési területen lemaradást mutató gyerekek neveléséhez nyújt konkrét segítséget a fejlesztés ütemére, irányára vonatkozóan. Az iskolaérettségi vizsgálatokat az Oktatási Hivatal felkérésére végzik, esetlegesen az óvodapedagógusok pedagógiai véleménye alapján.

Az óvodapedagógusok munkáját a logopédus, valamint az óvodapszichológus segíti.

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet – EGYMI

A sajátos nevelési igényű gyermekeink fejlesztéséhez az EGYMI utazó gyógypedagógusaitól kapunk segítséget.

Gyermekjóléti Szolgálat

Amennyiben olyan problémát érzékelünk, ami a mi kompetenciánkon túlmutat, akkor a gyermek érdekében a gyermekjóléti szolgálathoz fordulunk, ahonnan a szociális segítő munkás nyújt számunkra, és ha kell, a család számára is segítséget.

Szakmai szervezetek

A Budapesti POK a szakmai továbbképzések, előadások szervezésével, kiadványokkal segíti a szakmai munkánkat.

Egyéb intézmények

A szomszédos **bölcsődével** kialakított jó kapcsolat fenntartása továbbra is feladatunk.

Az **óvodaközi kapcsolatok** szervezésével az óvodapedagógusok számára új kapcsolattartási formát vezettünk be.

Az **iskolákkal** való kapcsolattartást nehezíti az, hogy nagyon sok iskolába mennek a gyerekeink. Meghatározó, jó kapcsolatot tartunk a lakóterületünkön lévő iskolákkal. Keressük a kapcsolattartás új, hatékonyabb formáit annak érdekében, hogy az átmenet nehézségeit csökkenteni tudjuk.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

JÁTÉK

A szabad játék az óvodáskorú gyerek alapvető tevékenysége. A személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze. A játék tükrözi a valóságot, a gyerekek tapasztalatait, élményeit közvetíti. A gyerekek spontán, önkéntes tevékenysége, elemi, pszichikai szükséglete, örömforrás. Semmi mással nem helyettesíthető. Sajátossága a feszültségcsökkentés.

A gyerekek a játék során megismerkednek az őket körülvevő világgal, a valóság jelenségeivel, tulajdonságaival, s ez befolyásolja az értelmi képességeik fejlődését. Tapasztalataikat ötleteikkel kombinálva kipróbálják, megismétlik, így dolgozzák fel, fejezik ki érzéseiket, vágyaikat, indulataikat, élményeiket. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játék által fejlődik mozgásuk, elősegíti új mozgásformák kialakulását, a kézügyesség fejlődését. Hatással van a beszéd és a gondolkodás fejlődésére. A társas kapcsolatok kialakulásának, az érzelmi élet gazdagodásának legfontosabb színtere. A játék elősegíti a gyermekek közötti kooperációt, a társas viselkedés kapcsán pedig megtanulják az önfegyelmet, türelmet, empátiát és az egymásra való odafigyelést. A játékban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználásához, a játék nevelési eszközként való felhasználásához meg kell határoznunk nevelési céljainkat.

A játéktevékenység általános célja

Az együtt játszás során alakuljanak ki baráti kapcsolatok, az óvodapedagógus segítse a gyerekek közösségbe való beilleszkedését, a társakkal való együttműködést, a kölcsönös kommunikációt.

A játékban legyen a gyerekeknek lehetőségük tapasztalatok szerzésére, az átélt élmények feldolgozására, a belső feszültségek feloldására.

A játék a gyerekek testi és értelmi képességeinek a kibontakozását segítse, érzelmekben gazdag, harmonikus személyiség kialakulását eredményezze.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus biztosítson nyugodt, szeretetteljes légkört. Teremtsen lehetőséget a gyakorló játékok, a szimbolikus-szerepjátékok, konstruáló játékok, a szabályjátékok kezdeményezéséhez és szervezéséhez.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a csoportjához tartozó különböző etnikummal rendelkező családok szokásait, azokkal ismertesse meg a gyermekeket, ezzel elősegítve a különböző nemzetek megismerését. A nemzeti hovatartozás érzését így könnyebben tudatosítják a gyermekekben.
- Az óvodapedagógus alakítsa ki az egyes játékfajtáknak megfelelő, alkalmanként változtatható játszó helyeket a csoportszobában és az udvaron is.
- Vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, aktív közreműködésével váljon játszótársává a gyermeknek.
- Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a játékidő folyamatos, megszakítás nélküli, minél hosszabb és zavartalanabb legyen. A napirend kialakításánál vegye figyelembe a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.
- Biztosítson megfelelő mennyiségű és megfelelő minőségű játékeszközt és élményszerzési lehetőséget.
- Segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- A kész játékeszközöket kezdetben az óvónő, később a gyerekek egészítsék ki különböző tárgyakkal, anyagokkal, amelyek sokféle funkciónak megfelelnek és sokféleképpen felhasználhatók. A játékeszközök kiegészülnek az óvónő és a gyerekek által barkácsolt eszközökkel, amelyek elkészítéséhez az óvónő biztosítsa a szükséges anyagokat, szerszámokat.
- Az óvodapedagógus engedje kibontakozni a gyerekek játékötleteit, ha igénylik, játsszon velük együtt, szükség esetén ötletekkel gazdagítsa a megakadó játékot.
- Engedjen teret a gyerekek önállóságának, ugyanakkor éreztesse a gyerekekkel, hogy kész segíteni, amikor szükség van rá.

A játék feltételei

A játékfeltételek biztosítása az óvónő feladata, különösen a biztonságos játéktér kialakítására vonatkozóan.

A jó játék feltételei: a megfelelő légkör, a megfelelő hely, a gyermekek által elérhető játékeszközök, a bútorok mobilitása, a rugalmas, mégis biztonságot nyújtó napirend, az elérhető, a több funkciót hordozó játék-eszköz, a színes fantázia, a mindenből bármi lehet szemlélet, a kreativitás, a játéktémák kijátszásához elegendő idő.

A játéktevékenység tartalma

Funkciós vagy gyakorló játék

A gyerekek szerezzenek tapasztalatokat, ismerjék meg a különböző anyagok, tárgyak, eszközök tulajdonságait, egymáshoz való viszonyát, működését. A sokszori ismételtetés, mozgástapasztalatok által fejlődnek a pszichikus funkcióik, az ismétlődő mozgás érzelmi gazdagodást, örömet okoz a gyermeknek.

Szimbolikus játék

A gyakorlójátékból kialakulva egy-egy mozzanatot, tevékenységet szerephez kötve élnek át a gyerekek, a hozzájuk közel álló személyekkel érzelmileg azonosulnak, és megjelennek a szociális tanulási formák. Fontos, hogy a szerepjátékban legyenek képesek önállóan létrehozni különböző helyzeteket, amelyek tükrözhetik a felnőttek tevékenységeit, kapcsolatait. Alkalmazkodjanak egymáshoz, a játék szabályaihoz, vállaljanak alárendelt és vezető szerepet is.

Konstruáló, építő játék

Változatos eszközöket biztosítunk a gyermekek számára korosztályuknak megfelelően, hogy minta vagy a szabad fantáziájuk szerint konstruáljanak. Legyenek képesek önállóan létrehozni különféle alkotásokat, melyeket a szerepjáték kiegészítéseként, akár önálló funkcióval is elláthatnak. Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget arra, hogy az elkészült alkotásokat kiállítsák, hogy mások számára is megtekinthető, ötletadó legyen.

Szabályjáték

A szabályjátékok során a szabályok betartására, az egymáshoz való alkalmazkodásra, új szabályok önálló felállítására, a közösségi érzés alakulására, felelősségtudat átélésére nyílik lehetőség. Óvodáskorban érzelmi terhet jelenthet a játékban elszenvedett vereség, ezért az érzelmi, akarati élet fejlődésének szempontjából is fontos szerepe van a szabályjátéknak, a szabályok betartásának. Figyelni kell a képesség szerinti csoportosításra, ezzel elősegítve azt, hogy mindenki megtalálja a számára megfelelő játékot és partnert.

Dramatizálás, bábozás

Ez a játékfajta a gyerekek belső világának az egyik legkifejezőbb eszköze. Lehetővé teszi az esztétikai élmény és a mozgás örömeinek az együttes átélését. A gyerekek az irodalmi és a hétköznapi élményeiket megjeleníthetik a mozgás és a beszéd összekapcsolásával.

Barkácsolás

Az óvónő saját példájával keltse fel a gyerekek érdeklődését a barkácsolás iránt. Az a cél, hogy a gyerekek a játékukhoz hiányzó kiegészítő eszközöket önállóan, saját elgondolásuk szerint tudják elkészíteni. A maguk készített eszköz is lehet az újabb játék-téma motivációja. E játékfajta a spontán alkotás örömeinek átélését is lehetővé teszi. A gondolkodási műveletek, a kooperációs képességek, a kreativitás fejlesztésére rendkívül sok lehetőséget nyújt.

A játékirányítás elvei:

- Vegyük figyelembe a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségét, és ahhoz mértén nyújtunk segítséget és engedjünk teret az önállóságuknak.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Fordítsunk gondot arra, hogy a gyerekek érezzék, hogy a játék során bármikor fordulhatnak hozzánk, készek vagyunk a segítségnyújtásra.
- Kísérjük figyelemmel a játék fejlettségét a csoportban, segítsük elő a játék tartalmának, minőségének gazdagodását.
- Biztosítsunk az udvaron is lehetőséget a különböző játékfajták megszervezéséhez. Ha a gyerekek igénylik, vegyünk részt a játékban vagy nyújtunk segítséget az önálló kivitelezéshez.

A játék kapcsolatai más területekkel

A játéktevékenység az óvodai élet minden mozzanatával kapcsolatba hozható, hatása minden területen meghatározó.

- Mozgásfejlesztés
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

A mozgásfejlesztés, az anyanyelvi nevelés és az ismeretek rendezése fejezetek részletes kidolgozásakor a fejlődés várható eredményeit korcsoportonként meghatároztuk.

Külön hangsúlyt fektetünk a tevékenységek megvalósítása közben a differenciált feladatadásra, és az egyéni bánásmódra. Természetesnek tartjuk, hogy a gyerekek egyéni érdeklődése, egyéni különbségei miatt ezek az elvárások nem statikusak, csupán az óvodapedagógusok számára lehetnek viszonyítási alapok.

MOZGÁS

Az óvodáskor az az életszakasz, amikor a gyerek mozgásaktivitása a legnagyobb, a mozgásvágya a legerősebb, a mozgása a legintenzívebben képes fejlődni. A mozgás a pszichikus funkciók fejlődésének, fejlesztésének az alapja. A gyermek alapvető szükséglete, mely az egésznapos tevékenységet áthatja. A mozgásöröm és az értelmi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mi gyerekeink lakótelepi lakásokban nevelődnek, ezért programunkban kiemelt jelentőségű fejlesztési terület a mozgás. Biztosítanunk kell sokféle mozgásos játékot, melynek segítségével a mozgáskoordináció intenzíven fejlődik.

A mozgásfejlesztés általános célja

A mozgáson keresztül az egész személyiség alakítása, a testi fejlődés biztosítása, a mozgásműveltség, a motorikus képességek fejlesztése, a kondicionális képességek fejlesztése, a teherbíró képesség fejlesztése,

a természetes mozgásigény fenntartása, a rendszeres mozgás megszerettetése, valamint az egészséges életmódot és edzettséget elősegítő egyéb tevékenységek.

Az értelmi képességek alakulásában kiemelt jelentősége van a mozgásnak, ezért óvodánk programjában a mindennapos mozgásra nagy hangsúlyt fektetünk. A mozgás, a mozgásos játék, mint önfeledt szórakozás, a szabadidő hasznos eltöltésének módja lehet.

A spontán, a szabad játék keretein belül végzett mozgásos tevékenységek kiegészítik, illetve ismétlődésükkel megerősítik a szervezett, irányított mozgástevékenységekben végzett gyakorlatokat, mozgássorokat.

Az integrációs nevelésben résztvevő sajátos nevelésű igényű gyermek mozgásfejlettsége eltér az átlagtól. Számára egyénre szabott mozgásfejlesztési terápiát szükséges, melyet a megfelelő szakemberrel egyeztetve kell kidolgozni.

Fokozott figyelem és egyéni segítségnyújtás szükséges a különböző koordinációs problémákkal küzdő gyermek részére. Lassabb és könnyebb feladatok végzése, majd egyéni fejlődésének megfelelő nehezítés, fejlesztés. Fokozott balesetveszély elkerülése.

Az értelmi képességek fejlődéséhez elengedhetetlen eszközök használata, pl. Ayres-terápiás eszközök, labdák, aerobik labdák, egyensúlyozó eszközök, mozgáskotta, stb. csoportosan és egyénileg a nap bármely szakában.

Az óvodapedagógus feladatai:

Bővítse a gyerekek mozgástapasztalatait, fejlessze mozgáskészségüket, edzettségüket, elégítse ki a mozgásigényüket.

- Fejlessze a motoros képességeket:
 - kondicionális képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség),
 - koordinációs képességek (egyensúlyozó képesség, téri tájékozódás, térérzékelés, távolság becslés, ritmusérzék, reakció képesség),
 - izületi mozgékonyág, hajlékonyság, rugalmasság.
- Fejlessze a mozgáson keresztül a pszichikus funkciókat:
 - testséma fejlesztés,
 - vizuális és auditív percepció fejlesztése,
 - az alaklátás és formalítás fejlesztése (alak-forma méret motoros alakítása),
 - finommotorika fejlesztése,
 - térbeli viszonyok fejlesztése,
 - verbális fejlesztés,
 - pozitív énkép fejlesztése,
 - érzelmi-akarati élet fejlesztése,
 - szabálykövető magatartás fejlesztése,
 - együttműködő képesség fejlesztése.
- Változatos mozgásos játék tanításával segítse a gyerekek számára a mozgás megszeretését.
- Olyan mozgásanyagot tervezzen, amely az eltérő adottságok esetén is (testalkat, testsúly) örömet adó, sikerélményt nyújtó tevékenység lehessen minden gyerek számára.
- Biztosítsa a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve az egyéni szükségleteket.

- Teremtse meg a biztonságos mozgáshoz szükséges feltételeket, hívja fel a figyelmet az egymásra figyelés fontosságára.
- Járuljon hozzá a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.
- Az óvodapedagógus feladata a fejlesztés lehetőségeinek tervszerű alkalmazása a logopédussal és az utazó gyógypedagógussal közösen.
- A pedagógus a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok alkalmazásával segítse elő a gyermek személyiségének, egészségének fejlődését.

A mozgásfejlesztés feltételei

A program feladatainak megvalósításához az óvodapedagógus megteremti a szükséges feltételeket:

- az irányított mozgásos tevékenységek alkalmával a tornateremben és/vagy az udvaron,
- az udvari szabadidős mozgások során,
- séták kirándulások alkalmával,
- spontán, a szabadjáték keretein belül.

Hely

Az udvar már meglévő adottságainak kihasználása kézenfekvő, a zöld területek, a játék eszközök és a műfüves focipálya rendszeres használatával.

A tornateremben a tiszta levegőjű, balesetmentes környezet biztosítása napi feladat.

Óvodánk környékén lévő játszóterek, szánkódomb, parkok látogatásával gazdagítjuk a gyermekek mozgáslehetőségeit.

Séták, kirándulások előtt meg kell győződni arról, hogy a kiszemelt területen nincsenek a gyerekek testi épségét veszélyeztető tárgyak, eszközök, valamint higiéniai szempontoknak is megfelelően az adott hely.

Eszköz

Az udvaron található állandóan rendelkezésre álló tárgyak (mászókák, kötél, padok, focipálya), kézi szerek és egyéb eszközök (labda, babzsák, karika, ugrókötél, szánkó, rotikom, buzogány stb.) mind-mind a mozgásfejlesztés szolgálatába állíthatók.

A tornateremben szervezett mozgáshoz rendelkezésünkre állnak a különböző kézi szerek és berendezési tárgyak (oldalíságot erősítő gumiszalag, babzsák, különböző méretű labdák, tornabot, műanyag karikák, body-roll stb., számoly, pad, tornaszekrény, mozgáskotta elemek, bordásfal).

Gondot kell fordítanunk az eszközök, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára. Fontos, hogy megfelelő számban álljanak a gyerekek rendelkezésére és legyenek elérhetőek.

Idő

Az udvari szabadidős tevékenységek során általában délelőtt, de tavasztól ősziig délután is elegendő időt kell biztosítanunk a gyerekek mozgás szükségleteinek kielégítésére. Minden évszakban ki kell használni az időjárás adta lehetőségeket (légfürdő, napfürdő, pancsolás, téli játékok). Az irányított mozgásos tevékenységek időtartama korcsoportonként változik az udvaron és a tornateremben is. Az óvodapedagógusok a séták, kirándulások alkalmával hagyjanak időt arra, hogy a gyerekek nézelődjenek. A megtett út hossza és az időtartam igazodjék a gyerekek életkorához.

A mozgásfejlesztés megvalósításának módja

A mozgásfejlesztés fő területei:

- az udvari szabadidős tevékenység, kiemelten a mozgásos játékok,
- a csoportszobában játszható mozgásos játékok,
- a mindennapos mozgás az udvaron és/vagy a tornateremben.

Tervezés

A tervben szerepelnek gimnasztikai gyakorlatok, nagymozgások, főgyakorlatok, játékok, testtartás javító és lábboltozat erősítő gyakorlatok, valamint minden olyan egészségfejlesztő testmozgás, mely a gyermek egyéni fejlettszintjéhez igazodnak. A fő feladat végigkíséri az egész heti mozgástevékenységet, amelyek gyakorlására naponta más és más tevékenységi formát kínálunk a gyerekeknek. Tavasszal és ősszel a szabadban az atlétikai jellegű gyakorlatok és a labdagyakorlatok, télen a teremben a torna jellegű főgyakorlatok kerülnek előtérbe.

A mozgásfejlesztés tartalma

A testnevelés mozgásanyaga a tornajellegű, az atlétikai, a játékjellegű főgyakorlatokból, lábboltozat erősítő, hátizom erősítő gyakorlatokból és a mozgásos játékokból tevődik össze.

Óvodánk mozgásprogramja magába foglalja a következő területeket:

- a mozgásigény felkeltése, kielégítése,
- testi képességek fejlesztése,
- pszichikus funkciók fejlesztése (mozgás, testséma és percepciófejlesztés)
- motoros képességek fejlesztése.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő a foglalkozásokon a differenciált feladatadással érvényesítse az egyéni bánásmód elvét. Arra törekedjen, hogy minden gyerek megtalálja a képességeinek megfelelő feladatot.
- Ismerje meg a gyerekek egyéni fejlettségét, fejlődésüket ne siettesse, tapintatosan segítsen.
- Az irányított mozgásos foglalkozás a gyerekek számára nem lehet kényszer. Az óvodapedagógus megfelelő motivációval keltse fel a gyerekek érdeklődését a mozgás iránt.

- Az irányított mozgásos foglalkozások legértékesebb anyagai a játékok, mert mozgáskombinációk gyakorlására és új tapasztalatok szerzésére is alkalmat adnak, valamint együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.
- Az óvodapedagógus a különböző mozgások elsajátíttatását a gyerekek mozgástapasztalataira és meglévő ismereteire, játékos kedvére építse.
- Biztosítson sok gyakorlási lehetőséget.
- Biztosítson derűs légkört, jó hangulatot, örömteli tevékenységet.
- Pozitív megerősítéssel juttassa a gyerekeket sikerélményhez.
- Használjon ki minden lehetőséget a szabadban való mozgásra, játéokra.

A fejlődés főbb jellemzői

- Örülnek a mozgásnak. Képesek a bonyolultabb szabályok betartására.
- Szívesen kúsznak, másznak, csúsznak, bújnak.
- Tudnak futás közben megadott jelre megállni, irányt változtatni, szétszórt elhelyezkedésben megállni.
- Képesek helyben és járás közben maguk mellett gurítani a labdát.
- Ismerik a futás és járás közötti különbségeket, a tempóváltásokat.
- Képesek sávok között jární, tárgyakat átlépni, átugrani.
- Szeretik, igénylik a különböző mozgásformákat, játékokat (ugrások, gurulóátfordulás, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatok, felugrások, célba dobások, célba ugrások).
- Az utasításokat egyre pontosabban hajtják végre.
- Biztosan haladnak vízszintes szereken, pad végén leugranak hajlított alapállásba.
- Tudnak kört alakítani kézfogással, egyes oszlopból, szétszórt elhelyezkedésből.
- Képesek egyenletesen körbejární.
- Célba dobnak, labdát fognak, feldobnak, elfognak.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk ügyesebbé, összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozdás-tapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Egyéni, páros, csoportos, sor-és váltóversenyeket játszanak.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- Örömet jelent számukra az esztétikus, közös mozgás.

A mozgás kapcsolatai más területekkel

Egészséges életmód alakítása

- A sok mozgás eredménye az edzettség, állóképesség, fizikai erőnlét.
- A mozgásigény beépül a szokásrendszerbe.
- Az örömmel végzett mozgás az általános közérzetre jótékonyan hat, ezáltal megnövekszik a gyerekek aktivitása az óvodai élet egyéb tevékenységei során is.
- A mozgás következtében fejlődik a mozgás összerendezettsége.

Értelmi nevelés:

- Gyarapodnak ismereteik (testrészek, térirányok, különböző formák megismerése).
- A fogalomalkotás, a keresztcsatornák fejlődését segítik a hallott, lemozgott cselekvések.
- A probléma-megoldó gondolkodásuk fejlődik.
- Az ok-okozati összefüggéseket nap, mint nap átélhetik.
- Fejlődik memóriájuk.

Szociális fejlettség:

- A szociális én, én-tudat fejlődése (saját testrészek és azok mozgásképességének megismerése).
- Alakulnak társas kapcsolataik.
- Alkalmazkodóképességük, együttműködő-képességük, önuralmuk, önállóságuk, kudarctűrésük fejlődik.

VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Hatással van az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának alakulására. A gyermek saját élményeit, tapasztalatait dolgozza fel az irodalmi élményekben.

Feloldja a kisgyermek szorongásait, megoldást ad a szorongást okozó helyzetekre. Kialakítja az erkölcsi normákat, az igaz, a jó győzedelmeskedik a gonosz és rossz felett. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális fejlődésének elmaradhatatlan eleme, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához.

A változatos irodalmi élmények segítik a vágy felébredését a gyermekben a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt. Így válik a gyermek lelkes olvasó, színház, múzeumlátogató, az esztétikai értékekre érzékeny, művelt emberré.

A verselés, mesélés célja:

- az irodalmi érdeklődés felkeltése,
- a néphagyományokat és a művészeti értékeket hordozó irodalmi alkotások által közvetített élmények érzékeny, aktív befogadása,
- mondókákon, verseken, meséken keresztül az anyanyelvi nevelés fejlesztése,
- a meséken keresztül az érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődés segítése,
- a gyermek által is jól értelmezhető viselkedési formák megtapasztalása,
- segíteni a saját mese-és versalkotás gyermeki megfogalmazását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítsa a nyugodt légkört és helyet az irodalmi élmények befogadására, lehetőség szerint minden nap;
- vegye figyelembe az irodalmi anyag összeállításánál a csoport és az egyének képességeit, érdeklődését;
- a spontán helyzetek kihasználására, kellő számú vers és mese repertoárral rendelkezzen;

- ismerje és alkalmazza a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, klasszikus és kortárs irodalmi műveket;
- mozgással, képekkel, bábokkal tegye mind élményszerűbbé az irodalmi művek befogadását;
- segítse elő a helyes, szép kiejtés gyakorlását, a magyar nyelv sajátosságainak figyelembe vételével;
- gazdagítsa az aktív és passzív szókincset;
- tudatosan törekedjen saját beszédkultúrájának csiszolására;
- törekedjen élményszerű előadásra;
- biztosítsa a gyakori ismétlés lehetőségét.

A verselés, mesélés megvalósulásának feltételei:

Hely

Minden óvodapedagógus maga alakítja ki a csoportjának megfelelő, irodalmi művek meghallgatására alkalmas helyet. Az érzelmi ráhangolódást nagyban segíti a „mesesarokban” használatos párnák, szivacsok, mesetakarók. A kialakult szokások és az óvónő közelsége, érzelmi biztonságot jelent a gyermek számára.

Idő

A mese átszövi a kisgyermek egész életét. Minden más tevékenységgel szoros kapcsolatban van, ezért a verset, mesét, bábozást, dramatizálást napi élményként biztosítjuk a gyermekek számára.

Eszköz

Olyan szép, esztétikus eszközök használata javasolt, amely felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését. Az irodalmi élmény jobban rögzül a gyermekben, ha ahhoz szemléltetőeszköz is párosul. Az óvodapedagógus által készített eszközök mintát adnak a gyermekek számára, valamint örömforrásként is szolgálnak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Az iskolába lépés előtt fontos, hogy a gyermek

- képes legyen irodalmi élményeket befogadni, verseket, meséket önállóan elmondani;
- hallgasson végig hosszabb történeteket, meséket, verseket;
- alakuljon ki beszédfegyelme;
- jelenítse meg képileg vagy dramatikusan a kedvenc meséit, verseit, élményeit;
- megfelelő beszédbátorsággal rendelkezzen, érthetően kommunikáljon.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az ének-zenei nevelés célja a magyar népdalok, népi gyermekjátékok élményszerű éneklésén keresztül a magyar zenei nyelv elsajátítása, a közös éneklés, a közös játék örömeinek a megéreztetése, a zenei ízlés, az esztétikai fogékonyság fejlesztése. Az énekes népi játékok és a kortárs művészeti alkotások segítségével formálódik a gyermek zenei ízlése, fogékonnyá válnak a zene által nyújtott közös ének-zenei tevékenységekre.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit, teremtsen minél több élményszerzési lehetőséget.
- Megfelelő motivációval érje el, hogy a gyerekek önként, örömmel vegyenek részt a tevékenységekben.
- Az óvodában zenei, képzőművészeti, népművészeti és irodalmi alkotások bemutatásával juttassa a gyermeket esztétikai élményekhez, szerettesse meg az énekes játékokat.
- Formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Alapozza meg a zenei anyanyelvet.
- Fejlessze az egyöntetű, esztétikus mozgást, tanítson egyszerű tánc-lépéseket.
- Aktivizálja megfigyelésüket, emlékezetüket, képzeletüket.
- Lehetőségeinkhez képest kínáljon változatos zenei programokat a gyerekeknek.
- Tegye az éneklést, zenélést, zenehallgatást a gyermekek mindennapi életének részévé.

Az ének-zenei nevelés feltételei

Hely

Az ének-zenei nevelés alkalmanként különösen sok helyet igényel, hiszen gyakorta kapcsolódik hozzá mozgás, amit csak elegendő helyen lehet esztétikusan végezni, ugyanakkor a „holt idő” kitöltésére is alkalmas, ami viszont nem igényel nagyobb helyet. A csoportszoba kis átrendezésével a szőnyegen, a tornateremben, valamint az óvoda udvarán kiváló lehetőség nyílik az énekes játékokra.

Idő

A tevékenységekre ki kell várni a megfelelő időt, amikor a gyerekek érdeklődését nem tereli el senki és semmi egyéb esemény, tárgy, jelenség. A varázslat illékony, éppen ezért igyekezzünk a legmegfelelőbb pillanatokot, perceket megtalálni.

Eszköz

Az énekes játékokhoz tartozó eszközök, hangszerek álljanak a gyerekek rendelkezésére. Az óvónők mutassanak arra példát, hogy hogyan készíthetnek a gyerekek is ilyen eszközöket. Szükség szerint segítsenek a gyerekeknek ezen a téren.

A zenehallgatásra szánt CD –tárunkat folyamatosan felülvizsgáljuk, megújítjuk.

Arra törekszünk, hogy a hanghordozók jó minőségűek legyenek, hogy az általuk közvetített anyagok is jó minőségben szólaljanak meg.

Az ének zenei nevelés megvalósulásának módjai

- Éneklés, énekes játékok, zenehallgatás
- Táncház
- Zenés gyermekprogramok, koncertek
- Néptánc foglalkozás

Az ének zenei nevelés tartalma

- mondókák, népi rigmusok, csúfolók;
- kiolvasók;
- dúdoló, lovagoltatók;
- altatók;
- körjátékok, sor és láncjátékok;
- hidas-kapus és egyéb játékok;
- tréfás csúfolók;
- népi játékok, dalos játékok;
- népdalok megismertetése zenehallgatás keretében;
- népi hangszerek megismertetése.

A gyermek tevékenységei

- énekelgetnek, játszanak életkoruknak megfelelő énekes játékokat;
- a zenei képességfejlesztés feladatait elsajátítják;
- figyelmesen hallgatnak zenét;
- megismerik és használják a rendelkezésükre álló hangszereket;
- a gyermekdalok kísérorójaként megismerik a néptánc alaplépéseit.

Módszertani alapelvek

Az ének-zenei nevelésünk alapja a Kodály módszer alapján Forrai Katalin által kidolgozott Ének az óvodában című kiadvány. Gyermkeinket megismertetjük a népi énekes gyermekjátékokkal, dalokkal, mondókákkal, valamint a klasszikus és kortárs zene alapjaival. Az ének-zenei nevelés legfőbb értéke az éneklés öröme, a játék élvezete és a közös átélés.

Az ének-zenei fejlődés főbb jellemzői az óvodás kor végére:

Az óvodáskor végére jellemző, hogy szívesen énekelnek, játszanak, hallgatnak zenét. Érzik az egyenletes lökötést, tudnak körbejárni. Felismerik a dalok ritmusát, a halk-hangos, a magas-mély, a gyors-lassú közötti különbséget. A dallamfelismerésben, dallambújtatásban jártasak. A dalok, mondókák szövegét

tisztán ki tudják ejteni. A dalos játékokat örömmel, esztétikus mozgással összekötve játsszák. Mozgásukban megjelenik az egyöntetűség. 5-6 hangszert ismernek.

Fejlődnek a zenei képességeik: a hallás, az éneklési készség, a ritmusérzék, a zenei formaérzék, a zenei alkotóképesség.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka tevékenységeinek megismertetésének célja, hogy az alkotó, játékos ábrázoló tevékenység öröme által - a gyermeki önfejlődéshez igazodva - megteremtse a feltételeket a gyerekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, konstruáló képességének fejlődéséhez, ezzel elősegítve a vizuális-esztétikai érzékenységük alakítását. A műalkotások, népművészeti elemek megismertetésével gazdagítsa a gyermeki személyiséget.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével teremtse meg az alapvető feltételeket, teremtsen minél több élményszerzési lehetőséget.
- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző eszközök, anyagok használatával.
- Megfelelő motivációval érje el, hogy a gyerekek önként, örömmel vegyenek részt a tevékenységekben.
- Biztosítsa az ábrázoló tevékenység szervezeti formáit.
- Juttassa a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő képi kifejezőképességek birtokába, ismertesse meg a különböző anyagokat, technikákat.
- A gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodása, képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, továbbá a finommotorika és a pszichikus funkciók fejlesztése.
- A nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés műalkotások, képalakítások segítségével, valamint a gyermekek aktív, cselekvő bevonása ezek egyszerűsített formában történő elkészítésében.

A nevelés feltételei

Hely, Idő

- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán megfelelő helyet biztosít a csoportszobában és az udvaron.

Eszköz

- Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek a gyermekek fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

- Az eszközök, alapanyagok szabad hozzáférhetősége lehetőséget biztosít a gyermekek számára a spontán alkotások létrehozására.

A nevelés megvalósításának módjai:

Alkalmazott technikák:

Képalakítás:

- rajzolás, festés, nyomatok készítése,
- tépés, vágás, ragasztás,
- varrás,
- decoupage – technika, képalakítás gyapjúval,

Plasztikai munkák:

- szövés, fonás,
- mintázás,
- formázás,
- díszítés,
- gyúrás,
- tépés,
- ragasztás.

Építés, konstruálás:

- rakosgatás,
- sorakoztatás,
- térbeli alakzatok.

Környezet alakítás:

- a csoportszoba, közvetlen környezetünk alakítása, díszítése, rendezése.

Műalkotások:

- képek, szobrok, épületek, népművészeti tárgyak.

Népművészeti elemek, szokások, hagyományok:

- agyagozás,
- szövés-fonás,
- alkotás természetes anyagokból (csuhé, csutka, gesztenye, dióhéj, stb),
- gyöngyfűzés,
- ismerkedés népi használati tárgyakkal (pl. Skanzen látogatás alkalmával),
- nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés (séták, kirándulások alkalmával).

A tevékenységek formálják:

- az esztétikai igényességet, fogékonyságot a szépre;
- igényességet a munkában;
- az alkalmazkodó képességet;
- alak és formálást;

- emlékezet és fantáziafejlődést;
- méretek-arányok észlelését;
- téri tájékozódást síkban és térben;
- szókincs - bővítést, verbális fejlesztést;
- finommotorikát, kézügyesség fejlődését;
- helyes eszközhasználatot;
- szemmozgást-szemfixációt.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

- Igénylik az esztétikus környezetet, és a környezet alakításában részt vesznek.
- Önállóan, szívesen használják az anyagokat, eszközöket.
- Alkalmazzák a különféle technikákat.
- Emberábrázolásuk, térábrázolásuk egyre finomodik, pontosabbá válik.
- A környezetük alakításában tevékenyen részt vesznek.
- Ceruzafogásuk biztos, formaábrázolásuk változatos.
- Feladattudatuk és feladattartásuk kialakulóban van.
- Egymás munkáját megbecsülik, az alkotásaikra vigyáznak.
- Az eszközöket, anyagokat gondosan használják, takarékoskodnak.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„Valahányszor megtanítasz valamit egy gyermeknek, mindannyiszor megfosztod őt attól a lehetőségtől, hogy maga fedezze föl.” Piaget

A gyermekek, amikor az óvodába kerülnek, már viszonylag gazdag tapasztalati anyaggal érkeznek. Szemlélődnek, cselekvő módon ismerkednek a világgal, és közben olyan tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetről, amelyek a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ez a kognitív tevékenység tovább folytatódik az óvodai tevékenységekben is.

Az irányított megismerési folyamat során az eddigi és az új tapasztalatok feldolgozása a gyermek fejlettségi szintjének figyelembe vételével történik, ami segíti a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését. Az ismétlődő tevékenységek egyik eredménye lesz, hogy a megfigyelt tapasztalatok rögződnek, megfelelő irányítással valós ismeretté, tudássá válnak. Ebben a folyamatban meghatározó szerepe van a környezeti - és a matematikai tartalmú nevelésnek.

Az ismeretek rendezésének általános célja

Nevelőmunkánk a felfedezés örömét, a rácsodálkozást, a kitartó érdeklődést célozza a meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre építve, ami szorosan összefügg a létrehozás vágyának felébresztésével, az alkotókedv megteremtésével.

Célunk a környezettel való együttélésre nevelés, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes (élő és élettelen) és mesterséges, ember által létrehozott környezetet is.

Cél az olyan szokások, szokás-rendszerek kialakítása, amelyek befolyásolják a gyerekek és környezetük közötti érzelmi és erkölcsi viszonyát valamint a helyes értékrendszert és a környezettudatos életvitelt.

A kognitív folyamatok során a gyermekek a cselekvő (műveleti) gondolkodástól az elvont (fogalmi) gondolkodás felé haladjanak.

A tervezésben törekednünk kell a lehetőség szerinti komplexitásra. A környezet tevékeny megismerése közben a matematikai tartalmú tények felismertetésére, műveletek végzésére, együttes élményekre. A gyermekek találkozhatnak a matematikával a mindennapi életben, az őket körülvevő óvodai, otthoni, utcai, játszótéri, stb. környezetben.

Az óvodapedagógus feladatai

- Építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, megismerési vágyára, problémamegoldó igényére.
- Biztosítsa számára az életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő tapasztalatszerzési lehetőségeket, további élményeket.
- Tegye lehetővé a megismerési folyamat során, a tárgyak, jelenségek szemléletességét, sokoldalú érzékelését, megfigyelését, a környezet tevékeny megismerését.
- Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alakítására.
- Fejlessze megfigyelőképességét, problémalátását, problémamegoldó képességét.
- Adjon lehetőséget a mozgásos, cselekvéses és gondolati úton történő tapasztalásra, a tapasztalatok feldolgozására.
- Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyerekeknek alkalma nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra, önálló véleményalkotásra. Segítse elő a gyermek döntési képességeinek fejlődését.
- Az ismeretszerzési folyamat során juttassa a gyermeket matematikai tartalmú tapasztalatokhoz is, amit később tevékenységeiben alkalmazni is tud.
- Teremtsen lehetőséget a környező valóság formai, mennyiségi, nagyságbeli, téri viszonyaival való megismerkedésre, tapasztalatok gyűjtésére, matematikai tartalmú műveletek végzésére.
- Arra szoktassa a gyermeket, hogy saját maga alakítsa ki a matematikai fogalmakat, maga fedezze fel a relációkat, és maga találja ki a feladatmegoldó műveleti eljárásokat.
- Törekedjen az elemi ok-okozati összefüggések felismertetésére, a logikus gondolkodás megalapozására.
- Biztosítson lehetőséget a szülőföld, a hazai táj, az ott élő emberek helyi hagyományai és a néphagyományok megismerésére.

- Különböző módszerek alkalmazásával keltse fel a gyermek érdeklődését a magyarság ünnepeivel, hagyományával kapcsolatosan. Használja ki a korosztályt jellemző érzelmi impulzusokat, nyitottságot, melyre építve közelebb hozhatóak a nemzeti kultúra értékei.
- Törekedjen arra, hogy a feladat adását, az óvónői kérdéseket egyértelműen, konkrétan, a gyermek fejlettségének megfelelő módon fogalmazza meg.
- Fejlessze egyénre szabottan beszédmegértő és kifejezőképességét, fogalomalkotását. Törekedjen arra, hogy a cselekvés, az élmény, a látott kép és a szó kapcsolata létrejöjjön.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A gyermekek spontán szerzett élményeit, ismereteit, tapasztalatait rendezze, bővítse, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakoroltassa.
- Alakítsa a gyermekek értékrendjét, szokásait, attitűdjét, amelyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot.
- Ösztönözze az egészséges életvitel igényének alakulását a gyermekekben.
- Fejlessze a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat a szülők bevonásával.

Az ismeretek rendezésének, bővítésének feltételei

A feladatok csak a megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg.

Az óvodában az ismeretszerzés és a valóság sikeres felfedezésének egyik alapfeltétele az óvónő nyitottsága, érdeklődése, kíváncsisága.

További feltétel a hely, az idő és az eszköz biztosítása.

Hely

Az óvodapedagógusnak a különböző helyszíneken az óvoda helyiségeiben, az óvoda udvarán, az óvoda környékén, kirándulásokon, a közeli boltokban, az intézményekben egyaránt arra kell törekednie, hogy legyen elegendő helye minden gyermeknek a tapasztalatszerzéshez. Jól lássanak, elférjenek, ne lökdössék egymást. Biztonságos legyen a helyszín, és biztonságosak legyenek az eszközök. A séták útvonalát előre meg kell tervezni.

Idő

Az egész nap során sok lehetőség nyílik a felfedezésre, az ismeretek alkalmazására.

Az időjárástól függően a lehető legtöbb időt a szabadban töltsenek a gyerekek, a tapasztalatszerzés is és a feldolgozás ott is történhet.

Az óvónő adjon elegendő időt az egyes gyerekek eltérő ütemű feladatvégzésére. Legyen idő a napi élet során meghallgatni a gyerekek kérdéseit, véleményüket, élményeiket.

A tervezetten szervezett foglalkozásokon és a spontán alkalmakkor is legyen elég idő a nézelődésre, a megfigyelésekre, cselekvésekre, a feladatok megoldására.

Eszköz

Az óvodában és az óvoda udvarán található tárgyak mind a tapasztalatszerzés forrásai, mégis pontosan meg kell határozni, melyek azok, amelyek a gyerekek kezébe adhatók, és ezek közül is melyek azok, amelyek a feladatok megoldásához a legcélravezetőbbek.

Az eszközök megválasztásakor figyelembe kell venni a gyerekek érdeklődését és a foglalkozások tartalmát. Nevelőmunkánk segítője az olyan eszköz, amely cselekvésre, gondolkodásra készíti a gyermekeket. Fontos, hogy elegendő legyen belőlük. Ne legyen az eszköz öncélúan érdekes, mert elvonja a gyermekek figyelmét, akadályozza az elmélyülést. Mindig ép, tiszta, esztétikus, jól használható legyen.

Fontos és kiemelt szerepe van a nagyméretű tükörnek a gyermekek testsémájának, képének kialakulásában. A tükör már térérzetet nyújt, a tükör tágitja a teret és a tükrön túli látvány az igazi fordítottja.

Nagyszerűen alkalmazhatók a foglalkozásokon a gyermekek által készített eszközök például papír kivágások, füzérek, dobozokból és egyéb anyagokból készült vonatok, házak, kapuk stb.

A különböző játékeszközök és technikai eszközök is lehetnek egy-egy fejlesztő feladat megoldásának segítői.

Az ismeretek rendezésének, bővítésének tartalma

Az ismeretek feldolgozása, bővítése a tevékenységekben és a különböző témakörökön belül történik. A témaköröket a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezet határozza meg. A témakörök életkorok szerint bővülnek, mélyülnek, feldolgozásuk a gyermekek fejlettségéhez igazodik.

A foglalkozások anyaga arra is lehetőséget ad, hogy a cselekvő, képszerű gondolkodástól az elvont gondolkodás felé haladjanak a gyermekek.

A matematika megismerő tevékenység érdekességként hat a gyerekekre. Örömet jelent számukra, ha a játékeszközökben hasonlóságokat, különbségeket fedeznek föl.

Matematikai tapasztalatokat szerezhetnek például az élővilág, piacok, a vásárlás, főzés, a hétköznapiak és az ünnepek, a homok, víz, a papír, a fa, a kavics, a drót, a fonal, a gombok, a ceruzák, a képeslapok, a szerszámok, a testünk, a mozgásformáink, az éneklés, és számtalan egyéb dolog megismerése kapcsán.

Ezekből és ehhez hasonló témákból kiindulva könnyen átélhetővé válnak halmazok, relációk, függvények, sorozatok, számfogalom, pontok, vonalak, felületek, sík- és térmértani formák, a maguk természetes egységében.

A gyermekek tevékenységei:

- megfigyeléseket végeznek folyamatosan és alkalomszerűen (évszakok, növények, állatok, közlekedési eszközök stb.);
- tapasztalatokat szereznek különböző érzékszerveik segítségével;
- séták, kirándulások során is bővítik ismereteiket. Gyakorolják a gyalogos és járművön való közlekedést;
- kísérleteket végeznek;
- hajtatnak, csíráztatnak, virágot ültetnek;
- részt vesznek környezetük alakításában, védelmében;
- etetik a madarakat, gondozzák a szobai növényeket;

- kerti munkák végeznek;
- szimulációs játékokat játszanak, tükör előtt mozgásokat végeznek, öltözködnek;
- gyűjtik a terméseket, leveleket, kavicsokat, képeket, stb. Ezeket válogatják, préselik, rakosgatják, osztályba sorolják, sorozatokat alkotnak,
- zöldségeket, gyümölcsöket ízlelnek, tartósítanak, feldolgoznak;
- vásárolnak piacon, közeli boltokban;
- közintézményekbe látogatnak: posta, könyvtár, színház, iskola;
- matematikai tartalmú tevékenységeket végeznek;
- tárgyakkal manipulálnak, összehasonlításokat, csoportosításokat végeznek, összefüggéseket fedeznek fel, ítéleteket alkotnak;
- méréseket végeznek, öntögetnek;
- szimmetrikus alakzatokat hoznak létre;
- megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj szeretetét, védelmét. Ismerkednek a helyi hagyományokkal, néphagyományokkal, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeivel;
- érzékennyé válnak a környezettudatos életmódra, óvják, védik a környezetüket, barkácsolnak újrahasznosított anyagokból (PET palack, papír, karton, üveg stb.), szelektíven gyűjtik a hulladékot (papír, műanyag).

Módszertani alapelvek

- Az óvónő tartsa szem előtt a gyermekek életkori sajátosságait. A feladatokat differenciáltan határozza meg a gyermekek értelmi fejlettségi szintje, az előzetes ismereteik, a tapasztalataik figyelembe vételével.
- Tegye lehetővé a sokoldalú tapasztalatszerzést, az érzékszervek minél gyakoribb bevonásával.
- Törekedjen arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetben mutassa be, figyeltesse meg.
- Fokozottan érvényesítse a valóság, az ahhoz kapcsolódó cselekvés, az erről alkotott kép és az ezt kifejező szó egységét.

A fejlődés főbb jellemzői:

Külső világ tevékeny megismerése - óvodáskor végére

- Tájékozottak az óvoda környékén.
- Tudják szüleik nevét, lakásuk címét.
- Tájékozottak a felnőttek munkájáról.
- Ismerik közvetlen óvodai személyi és tárgyi környezetüket.
- Ismerik és megnevezik főbb testrészeiket, egyszerű testápolási feladataikat. Ismerik érzékszerveiket és funkcióikat. Igényesek a testük tisztaságára.
- Felismerik az évszakok legjellemzőbb jegyeit. Az évszakok változásaival kapcsolatos egyszerű összefüggéseket képesek megfogalmazni, ismerik a napszakokat, a hét napjait. Időészlelésük alakulóban van.

- Ismerik az alapszíneket.
- Tudnak egyszerű kerti munkát végezni. Felismerik az általuk is használt kerti szerszámokat, tudják azokat használni.
- Válogatnak, csoportosítanak, összehasonlítanak képeket, tárgyakat.
- Ismerik a növény, az állat fogalmát. Tudnak felsorolni állatokat, virágokat, zöldségeket, gyümölcsöket.
- Tudják, hogy vadon is élnek állatok.
- Tudnak csoportosan közlekedni az óvoda környékén. Ismerik a közlekedési eszközöket, képesek a gyakorlatban alkalmazni a gyalogos közlekedésre vonatkozó alapvető szabályokat.
- Tudnak beszélgetni önmagukról, a velük történt eseményekről.
- Képesek különböző szempontok szerinti összehasonlításra, felidézésre, csoportosításra.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Gondolataikat, érzelmeiket ki tudják fejezni.
- Képesek összefüggések felismerésére, következtetnek, kiegészítenek, csoportosítanak.
- Együttműködnek, egymás munkáját megbecsülik.

Matematikai tartalmú tapasztalatok - óvodáskor végére

- Eligazodnak a személyek, tárgyak összehasonlítása során.
- Tudnak válogatással halmazokat létrehozni, sorba rendezni. Ki tudnak javítani elrontott halmazokat.
- Eligazodnak mennyiségek összemérésekor.
- Felismerik, megnevezik a relációkat, tudnak párosítani.
- Tudnak egységgel mérni.
- Számfogalmuk 10-es számkörben biztos.
- Tájékozottak a geometria körében.
- Kicsinyítéssel, nagyítással próbálkoznak.
- Felismerik a sorszámneveket.
- Tudják követni az irányokat.
- Képesek szimmetrikus alakzatokat létrehozni. Szívesen játszanak a tükör előtt, egymást képesek utánozni.
- Képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, következtetések levonására, ítéletalkotásra.
- Képesek önálló problémamegoldásra.

Az ismeretek bővítésének kapcsolatai más területekkel

Vitathatatlan a szoros kapcsolat az óvodai nevelés valamennyi területével. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal, mint a gyermek alapvető tevékenységével, az anyanyelvi neveléssel, a mozgással, amely nélkül nincs megismerési folyamat, a „művészetekkel”, a zenei neveléssel,

az irodalommal. A környezetismereti és matematikai nevelés nagymértékben hozzájárul a gyermekek szocializációjához, önismeretének, önbizalmának és akarati életének fejlődéséhez, mivel a közös feladatmegoldások során megtanulják az alkalmazkodást, egymás munkájának a megbecsülését, saját teljesítményüket összehasonlítják a társaikéval.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka jellegű tevékenység az óvodás gyermek számára megtartja a játékos jelleget. Önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, mely a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A sikertelenség következmény nélküli, van mód a javításra.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka jellegű tevékenység a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A tevékeny kisgyerek természetesnek veszi, sőt igényli is, hogy a szüleinek, az óvónőknek segítsen. Majd önállóan, az erejéhez mért munka jellegű tevékenységben kipróbálja képességeit. A sikerrel végzett munka jótékonyan hat az önismeretére, önbecsülésére. Én-képének alakulását segíti, tehát fejleszti a személyiséget. Mivel többnyire mozgással valósul meg, a testi fejlődést is elősegíti. A társas kapcsolatok alakulásának igen fontos színtere.

A sajátos nevelési igényű gyermek fokozott odafigyelést, segítséget, biztatást igényel a munkajellegű tevékenységekben is, mivel az esetleges nem megfelelő, illetve akadályozott kommunikáció bizonytalanságot, pszichés problémát okozhat.

A pedagógus feladatai:

- olyan tevékenységek biztosítása, melynek elvégzése a gyermek számára sikerélményt jelent és lehetőséget teremt arra, hogy hasznára legyen a közösségnek,
- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése,
- naposi munka, önkiszolgálás,
- alkalmi megbízatások teljesítése, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- környezet és a növények gondozása.

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Mi is a tanulás?

Pszichológiai értelemben tapasztalatszerzés, az egyén tudatában külső hatásokra bekövetkező változás.

Biológiai értelemben az egyedi élet során kialakítható tulajdonságok folyamatos megszerzése.

Pedagógiai értelemben az érzéki és értelmi úton szerzett benyomások, ismerettartalmak feldolgozása és megőrzése, melynek feltétele a gyermek cselekvő aktivitása.

Didaktikai szempontból tudatos és szándékos emlékezetbe vésés, utánzásos, spontán és szervezett tevékenységek segítségével.

A kisgyerekek tanulásakor a didaktikai értelmezést kivéve, valamennyi értelemben beszélhetünk a tanulásról. A gyerekek a tudatuk minden szintjén igyekeznek a „világot megtanulni”.

Az óvodáskorban a játék és a tanulás teljesen összekapcsolódik. A gyerekeket a tevékenység vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, és közben felfedeznek valamit, azaz tanulnak valami újat. Az óvodai nevelés egésze alkalmas arra, hogy a kisgyerekek spontán és/vagy irányított módon tanuljanak, fejlesztve teljes személyiségét. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés az új ismeretek forrása lehet. Arra törekszünk, hogy az óvodai tanulás a játékhoz hasonlóan örömmel végzett, önkéntes tevékenység legyen. A gyerekek jó játékként élik meg a tanulási folyamatot.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- építsen a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira;
- fejlessze a gyerekek értelmi képességeit;
- elégítse ki a gyerekek megismerési vágyát, kíváncsiságát, érdeklődését;
- buzdítsa a gyerekeket felfedezésre, kísérletezésre;
- fejlessze az önállóságukat, figyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, a bontakozó szándékos tanulási képességeiket alakítsa;
- teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyerekek kipróbálhassák saját teljesítőképességüket;
- biztosítson elég időt és teret a gyakorlati problémamegoldásra;
- arra ösztönözze a gyerekeket, hogy tapasztalataikat, kérdéseiket szavakban is pontosan fogalmazzák meg;
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába készülő gyermekek 6-7 éves korra elérik azt a fejlettségi szintet, amelyben megkezdhetik iskolai tanulmányaikat. Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Testileg, lelkileg és szociálisan éretté válnak arra, hogy eredményesek legyenek az iskolai munkában.

Ők már önállóan tevékenykednek, étkeznek, öltözködnek. A szükségleteiket önállóan kielégítik, vagy halasztani tudják. Az óvodai és az otthoni szokásokat betartják.

Magatartásukat, érzelmi, akarati életüket, viselkedésüket képesek szabályozni. Közösségi tudatuk kezd kibontakozni. Bízunk önmagukban és társaikban. Legtöbbször a felnőttekben is.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- teherbíró, teste arányosan fejlett,
- megkezdődik a fogváltás,
- mozgása összerendezettebb,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek:

- a tanulásához szükséges képességek birtokában van,
- érzékelése, észlelése differenciálódik,
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, valamint a szándékos figyelem tartalma és terjedelme növekszik,
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás,
- elemi ismeretekkel rendelkezik magáról és a környezetéről,
- érthetően, folyamatosan kommunikál.

Szociálisan érett gyermekek:

- Kortársaikkal barátságot kötnek. Megbecsülik mások munkáját, szívesen segítenek. Készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Feladattudatuk, feladattartásuk kialakult.
- Együttműködnek. Játékukban dominál a szerepjáték. Képesek egyre bonyolultabb szabályokat alkotni és megtartani, alkalmazkodni hozzájuk. Önállóak.

Összefüggően, tisztán beszélnek. Szeretik a mesét, a verset. Maguk is szívesen mesélnek, báboznak. A dalos-játékokat örömmel, esztétikus mozgással összekötve játsszák. Mozcásukban megjelenik az egyöntetűség. Képesek különböző matematikai műveleteket végeznek. Közvetlen környezetükben biztonságosan eligazodnak. Ceruzafogásuk biztos, formaábrázolásuk változatos.

A térben jól tájékozódnak, testük arányosan fejlett, mozgásuk összerendezett, képesek finom mozgások végzésére, képesek a szándékos figyelemre.

Az egyes területeken megfigyelhetünk apró eltéréseket, az összkép alapján azonban azt mondhatjuk, hogy Ők iskolába mehetnek.

AZ ÓVODÁBAN MARADÓ GYEREKEK

Fokozott figyelmet kell arra fordítani, hogy azok a gyerekek, akik – bár tankötelesek voltak – de valamilyen oknál fogva nem mentek iskolába, minden támogatást megkapjanak ahhoz, hogy a következő szeptemberben jó eséllyel induljanak iskolába.

A logopédus, az utazó gyógypedagógus, a pszichológus, a gyermekorvos vagy más segítő közreműködését is szükség szerint igénybe vesszük a gyermek fejlesztéséhez. A szülőket tájékoztatjuk a fejlesztő munkáról és a gyermek érdekében együttműködésüket kérjük.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK:

- Csoportnapló - minden nevelési évben, adott csoportban
- Felvételi-és mulasztási napló - minden nevelési évben, adott csoportban
- Éves terv - folyamatosan bővül, frissül az adott csoportban
- Egyéni fejlettséget mérő lapok - minden gyermekre vonatkozóan, az adott gyermekre vonatkozóan vezetve
- Egyéni fejlesztési tervek – amennyiben szükséges, az adott gyermekre vonatkozóan

A dokumentációk elkészítésénél a helyi nevelési programban leírtakra építünk.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A 2011.évi CXC. törvény 26.§ (1) bekezdése értelmében az **Újpesti Liget Óvodai** nevelőközössége a „Liget Programot” elfogadta és az intézmény vezetője jóváhagyta.

Jóváhagyta:

Elfogadta:

.....

.....

intézményvezető

A nevelőtestület tagjai nevében

Budapest, 2022. szeptember 1.

Újpesti Liget Óvoda Pedagógiai programjának

1. SZÁMÚ MELLÉKLETE

a néphagyományőrzés és hazafias nevelés témakörében

(137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjának 363/2012. (XII.17.)

Korm. rendelet módosításáról

1. számú melléklet a Újpesti Liget Óvoda pedagógiai programjához

Óvodánkban a néphagyomány őrzés tartalma beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába. Pedagógusként érezzük a kor kihívásait és csábításait, amihez valamilyen szinten alkalmazkodnunk kell, de fontosnak tartjuk, hogy a saját kis közösségünk által kialakított hagyományokat őrizzük és ápoljuk. Minden hagyomány akkor marad meg, ha azt tiszteljük, megtartjuk és megerősítjük. Különösen igaz ez az évtizedes, a magyar nép életéhez kapcsolódó hagyományokra, melyek ápolása városi környezetben csak akkor releváns, ha arról a gyermeknek ismeretei, emlékei vannak. Programunk a hagyományápoló tevékenységek tervezésénél az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságai mellett a fent említetteket is figyelembe veszi.

Célunk a gyermekek harmonikus fejlődésének hatékony elősegítése olyan néphagyományok ápolásával, melyek városi környezetben is gazdag tárházat nyújtanak a magyarság szokásainak megismerésére. A mindennapok szokásörző tevékenységei a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek, a gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe. Ehhez felhasználjuk a népmesék bőséges kínálatát, mely azon kívül, hogy tükrözik a magyar nép erkölcsi felfogását, gazdagítják a gyermekek képzeletét, érzelmi világát, hozzásegítik a gyermekeket ahhoz, hogy a nemzethez tartozó hagyományokat is megismerjék.

Nevelési programunkat az esztétikai élményeket növelő irodalmi, zenei és vizuális elemek gazdagítják. *A népmesék* a néphagyomány gyökereihez vezetik vissza a gyermekeket, gazdagítva a képzeletet és az érzelmi világot.

A mondókák, népi gyermekjátékok olyan emberformáló lehetőségek, amelyek kihatnak az egész személyiségre. Játék közben a gyermek beleképzelet magát abba a helyzetbe, amiről a mese, *az ének* szól.

A néptánc utánzásos tevékenység, önmagában örömhordozó tevékenység. Fontos szerepe van a fejlődésben. Több érzékszerv fejlődését segíti, fejleszti a szem-kéz, szem-láb koordinációt, a helyes térbeli tájékozódást, a mozgáskoordináció kialakulását, fejleszti a figyelmet és a feladattartást. Nem utolsó sorban az énekek és zene pozitívan hatnak érzelmeinkre.

A nemzeti öntudat fejlesztése óvodás korban az anyanyelven, az irodalom különböző válfajain és a művészeteken keresztül valósítható meg az életkori sajátosságok figyelembe vételével.

Fontos, hogy minden kisgyermekben sikerüljön kialakítani a „hovatarozás” élményét, mely első sorban a családon belül alakul ki és csak később, óvodás korban szélesedik ki az „én óvodám”, az „én lakóházam”, az „én csoportom” önbizalmat adó pozitív érzésével. Különböző módszerek segítségével felkelthetjük az érdeklődést a gyermekekben a közelmúlt és a régmúlt eseményei iránt, amit ebben a korban mondókákon, népmeséken, népi játékokon keresztül ismerhetnek meg.

A hazafias nevelés legkiemelkedőbb, hangsúlyosabb lehetősége az óvodai nevelés kereteiben a *március 15-e*. Kiemelt feladatunk ennek változatos óvodai megünneplése pl. verbunkos népzene hallgatása,

csatajelenetek megtekintése képekről, nagyokkal a Hadtörténeti Múzeum meglátogatása, huszárcsákó, párta, paripa, kokárda, zászló készítése. Ezek mind-mind olyan érzelmi többletet adnak a gyermekeknek, amelyek kialakítják, erősítik az egy nemzethez, a magyar nemzethez való tartozás érzését, s amelyeken keresztül játékosan ismerkedhetnek a magyar nemzet történelmével.

Intézményünkben több kolléga is erdélyi származású, így lehetőségünk van arra, hogy meglévő kapcsolataik segítségével valamely határon túli település magyar óvodájával felvegyük a kapcsolatot és lehetőségeikhez, lehetőségeinkhez mértén megismerjük egymás munkáját, életét és a települést, ahol működnek, működünk.

Újpesti Liget Óvoda Pedagógiai programjának

2. SZÁMÚ MELLÉKLETE

- *SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelve a 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet alapján*
- *2021. évi LII. törvény egyes köznevelést érintő törvények módosításáról*
- *2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról*

2. számú melléklet

Kiegészítés az Újpesti Liget Óvoda Pedagógiai Programjához.

Az óvoda munkaközössége 2022. október 21-én a következő tartalommal egészítette ki a Pedagógiai Programot:

1. 9. oldal

Év elején felmérjük az óvodánkban lévő hátrányos helyzetű családokat, majd a hátrányos helyzet csökkentése a gyermekek felzárkóztatásának érdekében lehetőségeinkhez mérten segítséget nyújtunk. Egyéni beszélgetésekkel odafigyeléssel amennyiben kell, adományokkal segítjük ezeket a családokat. Nevelő munkánkban az egyenlő bánásmód érvényesülésére törekszünk. Kerüljük a megkülönböztetést és törekszünk a hátrányok csökkentésére. Amennyiben szükséges, felvilágosítást adunk a kerületünkben elérhető szociális támogatásokról és a családi életet megnehezítő, megrontó helyzetek, kapcsolatok felszámolásának megoldására a családsegítő központba irányítjuk az érintetteket.

2. 11. oldal

Gyermekvédelmi feladataink

Biztosítjuk az óvoda személyi és tárgyi feltételeit a gyermekek optimális fejlődésének érdekében, kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő ellátására. Elősegítjük a gyermeki jogok érvényesítését, ebben társintézményeinkkel és a szülőkkel igyekszünk minél jobban együttműködni. A gyermekek és családi hátterük feltérképezésével, családlátogatások, fogadóórák tartásával, szükség esetén személyre szabott segítséget, probléma megoldási módszereket tudunk alkalmazni.

Fontos szerepet kap munkánkban a gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális hátterének megfelelő foglalkozások, fejlesztések biztosítása, ez nagyrészt az óvodapedagógusok feladata, de amennyiben szükséges, fejlesztőpedagógus, utazó gyógypedagógus és gyermekpszichológus segítségét is igénybe vesszük. Az SNI gyermekek fejlesztését az utazó gyógypedagógusok végzik.

A tehetségigéretes gyermekek fejlesztését, támogatását az óvodapedagógusok által tartott külön foglalkozásokon valósítjuk meg. Feladataink ellátásához elengedhetetlen, hogy a szülőkkel, családokkal jó kapcsolatot ápoljunk, ennek fórumai a mindennapi találkozások, a szülői értekezletek, fogadóórák és a közösen szervezett programok, alkotódélutánok.

1. 49. oldal

A tankötelezettség teljesítése:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. A szülő kérelme alátámasztására, kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Az SNI/BTMN gyermekek esetében a szakértői bizottság is javasolhatja a további egy év óvodai nevelésben való részvételt.

A fent említett kiegészítésekkel a Pedagógiai Programot a nevelőtestület egyhangúan elfogadta.

Budapest, 2022. október 21.

.....
Szücs Judit
óvodavezető

Óvodapedagógusok:

Abbasné Kecskeméti Ágnes	
Cserkészné Prokop Nikoletta	
Harangi Ildikó	
Katona Györgyné	
Kissné Molnár Zsuzsanna	
Petrik Zsuzsanna	
Szemánné Medve Judit	
Tóthné Nagy Andrea Ilona	